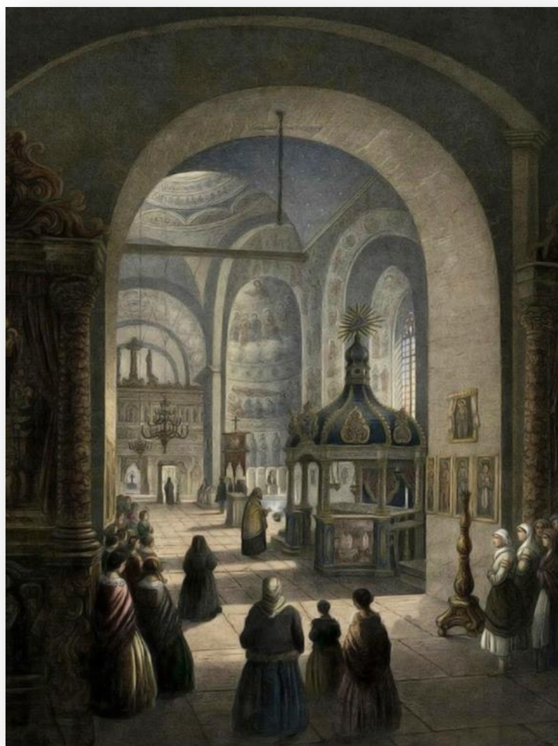
ion drăguşanul

FACATORII DE MINUNI

cluj-napoca 2022

„Creştinul ortodox crede în un Dumnezeu personal şi absolut, mai presus de lumea creată de el, crede şi în fapte minunate, nu crede însă şi n-are voie să creadă în legende, oricât de ingenioase ar fi ele, dacă nu cadrează deplin idealul moralităţii, căruia au servit, totdeauna, minunile adevărate”

Pr. **Petru Popescul**, profesor,
Revista Bucovinei, nr. 4627,
din 22.08.1935, pp. 2, 3,
şi nr. 4629, din 25.08.1935, p. 2

Deposedarea bunului Dumnezeu de minuni!

Până prin secolul XIX, creştinismul susţinea că minunilor pot fi săvârşite „numai de Dumnezeu”[1] şi că

---

[1] „Dumnezeu lucrează asupra universului, aplicând forţa sau puterea răspândită în natură acolo unde este necesar ca această forţă să producă o mişcare neobişnuită: aceasta nu este decât o minune,

„omul nu poate să facă minuni”[2], pentru că „omul e zidit după legi ale firii şi puterea lui se mărgineşte la aceste legi”[3], deşi „în Istoria Legii Vechi… întâlnim foarte des istorisite fapte peste fire sau minuni, pe care le-a făcut Dumnezeu prin diferiţi oameni drepţi”[4]; Dumnezeu, însă, „poate face minuni, adică poate schimba rânduiala firii, fiindcă această rânduială tot El a făcut-o”. E drept, admitea în parte dogmatismul creştin, că unele „fiinţe create”, deci oameni, pot fi întrebuinţate la săvârşirea unei minuni”, dar „numai ca instrumente”. Mai direct spus, sfinţii şi moaştele lor nu pot face minuni, deci nu pot modifica destine individuale şi comunitare. Chestiunea aceasta a spus-o Biserica lui Cristos, nu eu.

---

pentru că el singur, fiind izvorul şi creatorul tuturor forţelor create şi creabile, poate scoate destule elemente spre a lucra într-un mod subit pentru a efectua o mişcare neobişnuită, adică o minune” (Calinescu, St., Dr. Pr., *Demonstraţiune raţională, dogmatică şi istorică despre posibilitatea şi realitatea minunilor în Creştinism*, în *Foaia Diecesană*, Anul I, Nr. 43, Caransebeş, 26 octombrie / 7 noiembrie 1886, p. 1).

[2] „Dumnezeu poate face minuni, adică poate schimba rânduiala firii, fiindcă această rânduială tot El a făcut-o. Dumnezeu e atotputernic şi face tot ceea ce voieşte. / Dar omul poate face minuni? / Omul, cu puterile lui, nu poate să se ridice peste rânduiala lumii. Deci nu poate să facă minuni. Omul e zidit după legi ale firii şi puterea lui se mărgineşte la aceste legi” (Agârbiceanu, Ion, *Despre minuni,* Biblioteca poporală a Asociaţiunii „Astra”, Anul 30, Nr. 260, 1939, p. 6).

[3] „O minune poate fi săvârşită numai de Dumnezeu, pentru că numai El poate fi cauza făptuitoare a unei minuni… Fiinţe create pot fi întrebuinţate la săvârşirea unei minuni numai ca instrumente” (*Biserica şi Şcoala,* Anul XXIII, Nr. 3, Arad 17/29 ianuarie 1899, p. 20).

[4] Agârbiceanu, Ion, *Despre minuni*, Biblioteca poporală a Asociaţiunii „Astra”, Anul 30, Nr. 260, 1939, p. 10

Ce este o minune, în creştinism? „O mişcare neobişnuită în natură" şi nicidecum o transformare, pentru că Planul Divin, fiind infailibil, deci fără de greşeală, nu admite modificări[5]. Minunile sunt mai curând încredere dusă până la credulitate, şi, tocmai de aceea, temelie a credinţei[6], pentru că „fără minuni nu există creştinism".

În zorii civilizaţiei omeneşti, când „Tatăl Nostru" cel Ceresc exista în astral, cu „sălaşul în Soare", cum zice Psalmul 18[7] al Bibliei ortodoxe, „al lui David", poruncile şi minunile lui Dumnezeu se aflau scrise pe cer şi desluşeau în naraţiuni astrale. De pildă, prima slujitoare a

---

[5] „Minunile sunt cauza şi fundamentul, sunt proba şi atestarea formală despre divinitatea cuvintelor Salvatorului lumii. Fără minuni nu există creştinism" (Calinescu, St., Dr. Pr., *Demonstraţiune raţională, dogmatică şi istorică despre posibilitatea şi realitatea minunilor în Creştinism*, în ***Foaia Diecesană***, Anul I, Nr. 43, Caransebeş, 26 octombrie / 7 noiembrie 1886, p. 1).

[6] „Minunile au de scop preamărirea lui Dumnezeu şi fericirea oamenilor (***Biserica şi Şcoala***, Anul XXIII, Nr. 3, Arad 17/29 ianuarie 1899, p. 21).

[7] „1). Cerurile spun slava lui Dumnezeu şi facerea mâinilor lui o vesteşte tăria.

2). Ziua zilei spune cuvânt, şi noaptea nopţii vesteşte ştiinţă.

3). Nu sunt graiuri, nici cuvinte, ale căror glasuri să nu se audă.

4). În tot pământul a ieşit vestirea lor, şi la marginile lumii cuvintele lor.

5). În soare şi-a pus locaşul său; şi el este ca un mire ce iese din cămara sa.

6). Bucura-se-va ca un uriaş, care aleargă drumul lui.

7). De la marginea cerului ieşirea lui, şi oprirea lui până la marginea cerului; şi nu este cine să se ascundă de căldura lui" (Psalmi, 18).

altarului, atunci când Soarelui i s-a permis să aibă un templu în munte, cu „scaunele şi masa lui”, a fost Venus, deci Venera (Vineri)[8], numită de primul mare preot din istoria civilizaţiei, „Marele Păstor, Enlil al Muntelui”[9], „Steaua Păstorului”, deci reperul credinţei pe care Enlil o promova şi reprezentată grafic, precum Iisus, ultimul Mare Păstor, de crucea în şase colţuri.

Cultul planetei Venus (nicidecum zeiţă) era atât de puternic la români, pe la începutul secolului al XVII-lea, încât Vasile Lupu, ca să-l „încreştineze”, a decis să cumpere o concreteţe pentru imaginata Sfânta Vineri (Sfânta Venera, cum o numeau mulţi călători creştini), moaştelor ei urmând să se închine poporul avid de minuni. Astfel pătrunde în credinţele românilor o sfântă doar a lor, de presupusă provenienţă bulgară, promovată şi de turci, atunci când interesele lor o cereau, drept mit temeinic, dar scump cât tributul anual al unei ţări.

Cărturarii români cunoşteau mitul rezolvat prin moaşte balcanice făcătoare de minuni şi nicidecum mijlocitoare, şi nicidecum „unelte” pentru minunile lui Dumnezeu, cum afirma, în paralel, creştinismul, dar, în paralel cu textele de istorie a culturii, năvăleau persuasiv mituri, bazate pe specularea dibace a unor întâmplări reale.

---

[8] Guterbock, Hans Gustav, *The Song of Ullikummi Revised Text of the Hittite Version of a Hurrian Myth*, Chicago, 2009, p. 161
[9] Vendidad, Fagard II, *Myts of Yima*, verset 2, p. 9

Vindecări la moaştele Sfântului Ioan cel Nou de la Suceava

„Reproducem din cartea preotului luminat Constantin Morariu, din Suceava, decedat în zilele trecute, câteva bucăţi frumoase şi edificatoare şi sfătuim pe cititorii noştri să-şi împodobească sufletul cu ele.

Vindecări minunate de boli, la moaştele Sfântului Ioan cel Nou din Suceavă, istorisite de părintele Sidorovici.

Întâmplarea cu Petru Hopincă, numit şi Tiţă. Acest Petru, pădurar din Câmpulung, dormind în pădure, s-a trezit mut şi cu fălcile gurii încleştate, aşa încât defel nu le putea desface. Făcându-i-se sfânta ungere, la Sfântul Ioan, părintele Sidorovici mi-a istorisit că l-a prins de mână şi i-a zis, cu glas tare, să rostească cuvintele „Binecuvântaţi, părinţi sfinţi, şi mă iertaţi pe mine, păcătosul”, şi atunci lui Petru i s-a dezlegat limba şi a rostit acele cuvinte. Tot părintele Sidorovici mi-a spus că, despre întâmplarea aceasta, îmi poate da desluşiri şi părintele Dr. Orest Tarangul, fost preot de ajutor în Câmpulung şi, acum, în Suceava. Am adresat, deci, în 2 aprilie nou 1906, părintelui Tarangul o epistolă, la care am primit răspunsul ce urmează:

„Suceava, în 5/4 nou 1906. Era în anul 1900, întro duminică, când, pe la amiază, fusesem chemat la un greu bolnav. Ca cooperator personal al bolnavului exarh Nicolai Prodanciuc, de la biserica cu „Naşterea Maicii Domnului” din Câmpulung, eu împlineam toate funcţiile. Am luat, deci, sfintele taine şi am grăbit la cel bolnav. Interesându-mă cine e el, mi s-a spus că e pădurarul Petru Tiţă. Sosind la casa lui, soţia, cu copilaşii, mi-a ieşit înainte, plângând, şi mi-a istorisit că lui Petru i s-a închis, de vreo două zile, gura şi, acum, nu poate nici mânca, nici vorbi. Am intrat în casă şi l-am aflat pe Petru, şezând la masă şi citind dintr-o carte de rugăciuni. Văzându-mă, el s-a sculat şi a început a plânge şi a-mi arăta că nu poate

deschide gura. I-am citit şi eu unele rugăciuni, dar de împărtăşit n-a putut fi vorba.

L-am întrebat, ori de-l doare ceva şi el mi-a răspuns, în scris, că nu-l doare nimic, ci a dormit în pădure şi, trezindu-se, a simţit că nu poate deschide gura şi e mut. Dormind, a visat că un neamţ l-a bătut. M-am gândit că e, cu bună seamă, o paralizie şi i-am dat sfatul să cerce vindecarea în spital, unde, poate prin electricitate, va fi cu putinţă ca măcar gura să i se deschidă şi să poată mânca.

După vreo câteva zile, m-am interesat, iar, de Petru şi am aflat că-i în spitalul din Câmpulung şi cum că Dr. Filipovici, cu încă un medic, au sosit, într-o afacere, din Cernăuţi, la Câmpulung, şi, împreună cu Dr. Ştefanovici, îl vor cerceta şi pe Tiţă. Nu-mi mai aduc aminte de detalii, dar ştiu că, în săptămâna de înainte de „Tăierea capului Sfântului Ioan", m-am întâlnit iar cu Petru şi am văzut că poate deschide gura, dar nu poate vorbi, era mut. În scris, mi-a comunicat că acei medici s-au sfătuit, în limba germană, să-i taie dinţii de dinainte, ca să-i poată da măcar lapte de mâncare, să nu moară de foame, şi, înţelegând el aceasta, a fugit din spital, la Sfântul Ioan din Suceava.

Aici, i-au citit părinţii şi i s-a deschis gura, dar încă nu poate grăi. Luni, înainte de „Tăierea capului", are să fie iar, la vreme, acolo, şi, cu ajutorul Domnului, speră că va putea şi grăi. L-am binecuvântat şi i-am dorit să-i dea Atotputernicul şi graiul, iar el m-a poftit să mă rog pentru dânsul.

Duminică, în 3 septembrie vechi 1900, Petru Tiţă a venit, pe deplin sănătos, la biserică, în Câmpulung. Auzindu-l poporul cântând la strană bătea mătănii, iar eu, folosind prilejul, am ţinut o cuvântare, în care am sărbătorit această vindecare minunată şi am făcut doxologie, mulţumind Domnului că a învrednicit acea comună de o astfel de vindecare.

Petru Tiţă a istorisit, apoi, înainte tuturora, că, făcându-i-se sfântul maslu, la moaştele Sfântului Ioan, şi-a căpătat iarăşi graiul, când avea să rostească cuvintele: Binecuvântaţi părinţi...”.

Eu am voit să cunosc păţania lui Petru Tiţă din chiar gura păţitului şi, de aceea, m-am adresat părintelui Dr. George Luţia, parohul de comună din Câmpulung. Sfinţia Sa mi-a trimis, cu epistola din 22 mai 1906, următoarea istorisire, dictată de însuşi păţitul Petru, după datele Călindarului din 1900, ce-l avea în mână, în cancelaria parohială, scrisă de părintele Luţia şi iscălită de Tiţă, cu mâna sa proprie:

„Luni, în 7 august 1900, am mers, cu nişte domni, la constatarea pădurii de pe muntele Colbu şi am lucrat, acolo, marţi, în 8, şi miercuri, în 9 august. Joi, 10 august, domnii au făcut zi de odihnă şi pe mine m-au trimis în România, la satul Crucea, ca să le aduc câteva oca de vin. În România, am luat un cal, am încălecat şi am mers până la numitul sat şi, după ce am cumpărat vin, ceai şi zahăr, m-am întors înapoi. Apucându-mă seara la pichetul din Cojoci, am mers mai departe, până la graniţă, la un prie-

ten al meu, am băgat calul în grajd şi am mas, peste noapte, la el.

Vineri, dimineaţă, în 11 august, mi-am luat calul, vinul şi ce mai am avut şi m-am pornit, înainte de zori, spre Colbu. O pâclă neaşteptată se puse pe apa Bistriţei şi, după ce am trecut graniţa, pe locul nostru, nu puteam merge, fiind foarte întuneric, şi am fost silit să mai aştept. Cum ţineam calul de căpăstru şi el păşea, ca o nălucă, cu o putere oarecare, mi l-a smuncit cineva din mâni. Căutându-l şi tot auzindu-l strănutând, mi se părea că-l ajung. Într-un târziu, m-am trezit într-un vârf de deal, numit Coasta Piuelor, dar calul nu l-am mai văzut. Cugetând cum am venit aicea şi la ce, şi ce caut, că nu mi-i drumul pe aicea, nu m-am putut deştepta. Ce am mai făcut, după aceea, nu ştiu. În aceeaşi zi de vineri, pe la patru ceasuri, după-amiază, m-au aflat nişte plutaşi, într-o groapă, sub o stâncă, treaz ori dormind, nu ştiu. Ei m-au întrebat cum am venit eu acolo şi nu le-am putut răspunde. M-au îmbiat cu mâncare şi n-am putut deschide gura.

Coborând, de la Colbu, alţi pădurari de-ai noştri, m-am dus cu ei, până la bourie („stâna" de vite – n. n.), pe muntele Creţele, unde am ajuns seara şi m-am întâlnit cu domnii mei, fără să le aduc ceva din cele cumpărate. Sâmbătă, în 12 august, m-au trimis domnii, cu un pădurar şi cu un lucrător de zi, acasă, unde abia am ajuns, duminică, dimineaţă, în 13 august, la 8 ore. În aceeaşi zi, la 2 ore după-amiază, a venit părintele Orest Tarangul şi mi-a citit rugăciuni. Luni, în 14 august, m-am dus la Dl. Dr. Ştefanovici, da m-a vizitat, dar nu mi-a dat nici un semn de viaţă, n-avea el adecă nădejde că voi scăpa.

După ce am ieşit de la Dl. Dr. Ştefanovici, m-au întâmpinat doi deputaţi comunali şi m-au dus la doctorul sătesc Mehlmann. Acesta, încă cu alţi doi doctori, m-au vizitat şi mi-au băgat o maşină în gură, pe unde îmi lipsesc două măsele, şi atât au învârtit, până ce s-a rupt dreva, dar nu mi-au putut deschide gura. Zicând ei să merg la spital, i-am înţeles, din vorbă, că mă vor hrăni prin nas sau mi-or tăia dinţi, ca să mă hrănească. Înţelegând această tristă veste şi fiind nesigur de viaţă, am alergat la doctorul cel ceresc, sfătuindu-mă la aceasta şi răposatul primar comunal Andrii Flocea.

Marţi, în 15 august, în ziua de Sfânta Maria Mare, am ajuns la mănăstirea Sfântului Ioan cel Nou din Suceava. M-am dus aproape de sfânta raclă şi soţia mea a voit să plătească, ca să-mi citească. Ieromonahul Traian Ieşan m-a cunoscut, că eram, odată, amândoi elevi la şcoala poporală din Câmpulung. El m-a întrebat ce-mi lipseşte şi nu i-am putut răspunde, şi lacrămile mi-au acoperit fata. Atunci m-a îmbărbătat cu cuvinte îmbucurătoare, să pun nădejdea în Domnul şi în Sfântul Ioan cel Nou, de la care nimeni nu iese nemângâiat, şi a început a-mi citi molitvele Sfântului Marelui Vasile. Aşa mi-a citit, până opustul liturghiei de trei ori. După aceea, mi s-a făcut sfânta ungere şi ieromonahul Ieşan a luat agheasmă şi un burete curat, a spălat dinţi Sfântului mucenic Ioan şi mi-a dat să beau, cum puteam.

Şapte zile, am găzduit degeaba la numitul ieromonah. În fiecare zi, mi se citeau rugăciunile Sfântului Marelui Vasile şi mi se făcea sfânta ungere. Miercuri, în 16

august, a doua zi după Adormirea Maicii Domnului, citindu-mi-se, după obicei, rugăciunile şi făcându-mi-se sfânta ungere, am ieşit afară şi, cum mergeam spre chilie, mi-am simţit gura slobodă. Iute, m-am întors îndărăt, în biserică, şi le-am arătat părinţilor că pot deschide gura, dar încă nu puteam vorbi. Mi-au zis, atunci, să dau laudă lui Dumnezeu şi Sfântului Mucenic Ioan, mulţămind şi ei lui Dumnezeu, împreună cu mine.

De la mănăstire, am plecat, în 21 august, acasă şi, în 26 august, am pornit iarăşi la Sfântul Ioan, ajungând acolo duminică, în 27. Părintele Ieşan nu era acasă, dar am aflat scut la părintele Ilarion Serota. M-am dus la biserică şi mi s-au citit, ca şi altă dată, rugăciunile Sfântului Marelui Vasile, în trei răstimpuri. După sfânta liturghie, mi s-a făcut sfânta ungere. La sfârşit, când a început părintele Pancratie Sidorovici: „Binecuvântaţi, părinţi sfinţi, şi mă iertaţi pe mine, păcătosul!", am deschis gura şi am zis, după el. Repetând cuvintele acestea, a doua şi a treia oară, m-au înecat lacrămile şi nu puteam zice de bucurie. Săltând ca un copil mic şi dând mulţămită lui Dumnezeu şi Sfântului Ioan, căci am scăpat de năprasnica moarte, m-am întors în chiliile părinţilor şi ei m-au întrebat de întâmplarea mea, şi le-am povestit din început, după cum le spun şi aicea.

Mare mângâiere au avut şi părinţii amândoi, văzându-mă sănătos. Peste noapte, am mas tot la ei şi, luni, în 22 august, am cânta în biserica Sfântului Ioan, la strana stângă, şi am luat parte la prohodul întru pomenirea răposatei împărătese Elisaveta. Venind acasă, s-au strâns, marţi, în ziua Tăieri Capului Sfântului Ioan Botezătorul,

mai mulţi vecini şi le-am istorisit, cu lacrămi în ochi, ce pătimisem. Duminică, în 3 septembrie, am mers la sfânta biserică Naşterea Maicii Domnului din Câmpulung şi, după sfânta liturghie, părintele Orest Tarangul a făcut rugăciuni de mulţămire, cu plecarea genunchilor, şi a spus o predică foarte frumoasă. În 14 septembrie, fiind acuma deplin sănătos, m-am dus iarăşi la Sfântul Ioan, mulţămind lui Dumnezeu pentru vindecarea mea / ***Petrea Hopincă numit şi Tiţă*** m/p"[10].

George Marcu, ţăran din Bulai, un cătun ce se ţine de parohia Bosanci, în districtul Sucevei, a zăcut, un an, în pat, de umflare a ficatului şi a fost tratat de medicii din Suceava. Făcându-i-se tot mai rău, după sfatul altora avea să meargă la spitalul ţării, din Cernăuţi, dar nu mai era transportabil. Cu toate acestea, s-a hotărât să meargă. Însă, în noaptea după care avea să se pornească la Cernăuţi, a visat că a venit, la dânsul, Maica Domnului şi i-a spus să meargă ia biserică aceea, la preotul cel negricios, „că acolo ţi-i leacul!". George a întrebat: „La care biserică?" şi Maica Domnului i-a răspuns: „Acolo ai mai fost!" (adică la Sfântul Ioan).

Trezindu-se din somn, el a istorisit visul soţiei sale, Smaranda, şi i-a spus să meargă, repede, la Suceava şi să-l cheme pe părintele Sidorovici, ca să-i citească. Aceasta s-a întâmplat în luna februarie 1902. Soţia lui George a şi alergat la priorul mănăstirii Sfântului Ioan, anume la răposatul Emanuil Ciuntuleac, i-a istorisit visul soţului ei şi l-a rugat să-l lase pe părintele Sidorovici, să meargă şi să-i citească bărbatului ei bolnav. Priorul i-a

[10] *Biserica şi Şcoala,* Anul XLVIII, Nr. 28, duminică 7/20 iulie 1924

răspuns să aducă, mai întâi, încuviinţarea de la parohul din Bosanci. Aducând Smaranda încuviinţarea cerută, părintele Sidorovici s-a dus la bolnav, i-a citit rugăciuni, i-a dat şi ceva unsori şi, după o săptămână, repetând rugăciunile şi unsorile, omul s-a vindecat pe deplin şi, azi, e chiar foarte sănătos.

George al lui Nicolae Hubca. Acest George e ţăran din comuna Cuciurul Mare, districtul Cernăuţilor. După ce părintele Sidorovici mi-a istorisit păţania lui, l-am rugat şi pe dl cantor bisericesc Lazar Lazurcă, din Cuciurul Mare, să-mi dea desluşiri despre el şi iată, ce răspuns am primit:

„Mărturisesc, pe legea ce o am, că totul este adevărat, după cum va urma: Omul, care a fost mut, se cheamă George al lui Nicolae Hubca. El este născut aici, în Cuciurul Mare, la 15 noiembrie 1869, şi căsătorit cu Leontina, fiica lui Anton al lui George Mintenco, tot din Cuciurul Mare. George a amuţit din cauza că, în ziua Pogorârii Sfântului Spirit, din anul 1905, s-a dus, după sfânta liturghie, la socrul său, ca să-şi cheme nevasta acasă, care îl părăsise, de mai mult timp, şi socrul, cu un fecior al său şi cu nevasta sa, aşa l-au bătut, încât l-au lăsat mai mult mort decât viu.

A doua zi, un frate l-a dus pe George la spitalul ţării din Cernăuţi, unde bolnavul a stat 5 săptămâni şi jumătate. Medicii l-au vindecat trupeşte, dar graiul nu i l-au putut da şi aşa l-au trimis acasă. După mai multe săptămâni, m-am dus la bietul om, să văd ce face, şi, văzând că el vrea să-mi spună ceva şi îmi arată semn cu mâna, eu

i-am spus: „Poate vreai să mergi la Suceava, la Sfântul Ioan?”. Atunci, el a început a plânge şi a-mi arăta, cu mâna, semne că da.

În 2/15 noiembrie 1905, într-o miercuri, dimineaţă, ne-am pornit, cu trenul de 8 ore, şi am ajuns la Suceava, aproape de 12 ore. Ne-am dus la mănăstire şi părintele Ieşan, auzind despre omul cel mut, îndată a venit în biserică, lângă Sfântul Ioan, i-au făcut sfinţirea apei şi i-au citit mai multe rugăciuni. Apoi ne-am dus în chilia de repaos, unde l-am lăsat pe bietul om, iar eu am mers la colegul meu, cantorul Coroliuc, care mi-a spus că e bine de făcut bolnavului sfânta ungere. După vecernia din aceiaşi zi, părinţii Sidorovici, Ieşan şi Serota i-au făcut şi sfânta ungere, şi când a zis părintele Sidorovici „Spune după noi: Binecuvântaţi, părinţi sfinţiţi, şi mă iertaţi pe mine păcătosul!”, atunci, o minune, mutul a început a spune cuvintele acestea, fără nici o greutate, iară eu am ridicat mâinile şi am picat înaintea raclei Sfântului, jos, în genunchi, şi m-au umplut lacrimile, căci, de la Pogorârea Spiritului Sfânt şi până în ziua aceea, nimeni n-a auzit, vocea acestui om nenorocit.

Mutul de mai înainte a început, apoi, a istorisi toată păţania lui, de la amuţire, încoace. A doua zi, joi, dis de dimineaţă, am fost iar la biserică şi, după sfânta liturghie, ne-am luat rămas bun de la prea-cuvioşii părinţi şi ne-am pornit spre Cuciurul Mare, cu trenul de amiază. Fiind George Hubca în proces cu socrul său, pentru bătaie, cum am ajuns acasă, am mers la dl Dr. Ştefanovici şi i-am istorisit minunata vindecare. Dl doctor tot şi-a notat şi

a dat la judecătorie, şi bietul George a câştigat procesul minunat de bine. Lazar Lazurcă m/p”.

O femeie din Vatra Moldoviţei. Bucuros aş fi scris, mai pe larg, despre femeia aceasta şi soţul ei, dar părintele Teofilact Dimitrovici, parohul din Vatra Moldoviţei, m-a înştiinţat că ei nu mai sunt în viaţă. Dau, dar, aici, numai istorisirea părintelui Sidorovici: Cam înainte cu 6 ani, o femeie căsătorită, din Vatra Moldoviţei, de statură mică, a venit, împreună cu soţul ei, la Sfântul Ioan. Femeia era legată cu poştoroance şi aşa de îndrăcită, încât soţul ei şi încă doi oameni abia o puteau înfrâna şi, după sfântul maslu, ea aşa şi-a încleştat mâna în barba ieromonahului Eusebie Popovici, încât cei de faţă abia i-au descleştat-o, cu mult păr într-însa. După sfântul maslu, nu i s-a făcut bine, deodată, şi soţul a luat-o acasă, zicând, înaintea preoţilor, că nu vrea s-o ştie în veci şi prăpădească-se prin pustiu şi păduri. Aceasta s-a întâmplat într-o marţi.

În duminica următoare, aceeaşi femeie, tot cu soţul ei, a venit iarăşi la Sfânt, dar, acum, teafără şi sănătoasă. Părintele Sidorovici a zărit-o frumos şi curat îmbrăcată, pe când cădea la sfânta liturghie, şi n-a voit să creadă ochilor săi, că aşa ceva se poate întâmpla, în decurs de 5 zile. A întrebat-o, deci, ori de-i ea aceea care, înainte cu 5 zile, a fost bolnavă, şi femeia a răspuns: „Da, şi acum-s sănătoasă deplin!”. Spre mai bună încredinţare, părintele Sidorovici, văzându-l, lângă Sfânt, şi pe soţul acelei femei, care era un bărbat de statură foarte mare, l-a întrebat şi pe dânsul, şi el a adeverit că aceea este soţia sa, vindecată de cumplita boală şi, acum, se bucură.

Domnişoara Aglaia Apostoliu, din Burdujeni. Despre întâmplarea numitei domnişoare mi-a istorisit tot părintele Sidorovici. În ziua de Sânziene, 24 iunie vechi 1906, m-am întâlnit, în locuinţa părintelui paroh Mihai Sârbul, din Suceava, cu părintele Alexandru Râşca, din Burdujeni-sat, şi l-am rugat să binevoiască a-mi mijloci ştirea lipsă despre domnişoara Aglaia. Cu epistola din 7 septembrie 1906, Sfinţia sa mi-a trimis următoarea scrie-soare, alcătuită de însuşi dl Ioan Apostoliu, părintele domnişoarei Aglaia:

„Subsemnatul Ioan Apostoliu, din comuna târg Burdujeni, judeţul Botoşani, prin aceasta vă aduc la cu-noştinţă următoarele: În anul 1898, luna august, fiind pri-mar la comuna Salcea, în una din nopţi, copila mea, Aglaia, cum dormea singură în pat, s-a sculat, pe la mie-zul nopţii, mută, neputând vorbi nimica, şi, cu mâna dreaptă în nesimţire, neputând-o mişca de loc.

A doua zi, am dus-o la preotul Ioan Filipescu, din Siminicea-Balş, de i-a citit, şi, a treia zi, am dus-o la Sfântul Ioan din Suceava de i-a citit şi făcut sfinţirea apei, de unde m-am reîntors acasă, pe la 2 ore după-amiază. Mergând copila în grădina cu flori, s-a culcat şi a dormit ca o jumătate de oră. Sărind un câne în grădina cu flori, dânsa s-a deşteptat din somn şi a strigat la câine: „Ţibă!” şi a început a vorbi. Am întrebat-o, pentru ce nu vorbea? Dânsa mi-a răspuns că nu a putut vorbi de loc. În acelaşi timp, a început a mişca şi mâna şi s-a făcut sănă-toasă, cum era şi cum este şi astăzi.

Aceasta este ştiinţa mea, de minunea făcută de Sfântul Ioan de la Suceavă. Burdujeni, 1906, iunie 28 / Apostoliu m/p”[11].

„**Uiazdovschi**. Între anii 1596-1606, a domnit în ţara Moldovei Voievodul Ieremie Movilă şi fratele său, George, era, pe atunci, mitropolit. Un nepot al acestor fraţi, anume Petru Movilă, născut chiar în anul 1596, adică atunci când unchiul său se suise pe tronul Moldovei, a fost, de la 1633-1647, vestitul mitropolit din oraşul Kiev, în ţara muscălească. Iată, acum, ce istoriseşte mitropolitul Petru: El scrie că, la curtea unchiului său, Ieremie, era în slujbă şi un paharnic polon, anume Uiazdovschi, care, odată, a venit, cu stăpânul său, în ziua de sfântul Ioan cel Nou, la Suceava, şi au intrat în sfânta mănăstire. Văzând acolo Uiazdovschi închinarea atâtor oameni, la moaştele Sfântului, l-a hulit pe Sfântul Ioan, înaintea întregului popor, rostind către tovarăşii săi nişte cuvinte nebuneşti, ce nici nu se pot spune aici, măcar că ele au rămas scrise de fericitul mitropolit Petru şi se ştiu şi acuma.

Atunci, fiind de faţă şi Ieremie Vodă, a intrat, cum zice mitropolitul Petru, duhul cel necurat în paharnicul Uiazdovschi, l-a trântit la pământ şi l-a muncit foarte, iară el striga aşa de tare, încât spaima îi cuprinse pe toţi. Scoţându-l pe paharnic afară, din sfânta biserică, diavolul a început a-l munci şi mai tare, Tovarăşii hulitorului s-au dus deci la mitropolitul George, au căzut la picioarele lui şi au cerut să se roage pentru Uiazdovschi, iar mitropolitul, înţelegând vina, le-a zis: „Lăsaţi-l, puţin, să

[11] *Biserica şi Şcoala*, Anul XLVIII, Nr. 31, duminică 28 iulie / 10 august 1924

se chinuiască, căci a hulit pe sfinţii lui Dumnezeu şi credinţa noastră drept-măritoare!”. După sfârşirea sfintei liturghii, mitropolitul a poruncit să-l întindă pe hulitorul îndrăcit pe pământ, lângă racla Sfântului, şi preoţii au început să cânte rugăciuni, iar la urmă, mitropolitul a citit, asupra îndrăcitului, rugăciunile Sfântului Vasile, şi a ieşit dintr-însul diavolul şi a rămas sănătos.

Uiazdovschi s-a rugat, apoi, lângă racla Sfântului, zicând: „Iartă-mă pe mine, Dumnezeul meu, şi nu-mi socoti acest păcat, căci, de acum, nu voi huli şi nici nu voi grăi de rău credinţa drept măritoare, ci ca pe o credinţă adevărată şi dreaptă voi mărturisi-o înaintea tuturor. Şi tu, sfinte al lui Dumnezeu Ioane, iartă-mă pe mine, că, de acum, înainte, tuturor şi în tot locul te voi mărturisi ca pe un sfânt şi făcător de minuni al lui Dumnezeu!”.

Ieşind, apoi, Uiazdovschi din sfânta biserică, toţi oamenii au mărit pe Dumnezeu şi cinste au adus sfântului Ioan, pentru certarea şi pedeapsa cea dată hulitorului. Mitropolitul Petru Movilă zice că a auzit această minune de la părinţii săi, care au fost de faţă, în biserica sfântului Ioan cel Nou din Suceava, când ea s-a întâmplat, şi mai zice că pe acel Uiazdovschi l-a văzut şi el singur. La sfârşitul istorisirii acestei minuni, iată ce cuvinte mai adaugă mitropolitul Petru:

„Am scris aceasta ca şi hulitorii de acum ai credinţei celei sfinte şi ai sfinţilor lui Dumnezeu, văzând această minune întâmplată şi temându-se de pedeapsa cea mare a lui Dumnezeu, să înceteze de a mai huli, ştiind că, deşi este Dumnezeu îndelungat răbdător şi un grabnic în

răsplătirea vinei, El, odată, tot pedepseşte, şi cât este de cumplit a cădea în mâna Dumnezeului celui viu!”.

Un ecleziarh. Tot mitropolitul Petru Movilă istoriseşte că a auzit, de la ieromonahul Varlaam, minunea aceasta: în anul 1620, miercuri, după Dumineca mare (Pogorârea Duhului Sfânt), când s-a serbat pomenirea sfântului Ioan cel Nou din Suceava, oamenii, ca de obicei, au adus multe daruri la sfânt şi, sărutând sfintele moaşte, au dat şi mulţi bani. Atunci, ecleziarhul, fiind învăţat de diavolul, a luat o parte din banii ce erau pe talgerul de la racla Sfântului şi i-a ascuns în punga sa. Dar abia a închis punga şi a întrat Satana într-însul şi la trântit la pământ, înaintea raclei Sfântului, strigând şi curgându-i balele. Cei ce erau de faţă i-au dat de ştire despre aceasta mitropolitului, care, venind şi văzându-l pe ecleziarh muncindu-se de cel rău, a zis: „Ori din moaştele Sfântului a luat, ori din banii aceştia, fără binecuvântare, s-a încumetat a face furare de cele sfinte!”. Şi îndată a poruncit să-l caute şi, căutându-l, au găsit nu puţini bani în punga lui. Deci, părându-i rău mitropolitului, când îl vedea pe dânsul că se muncea foarte de cel rău, a început să-i citească rugăciunile de blestem şi îndată a ieşit duhul necurat şi, sculându-se, a căzut la picioarele arhiereului, mărturisind greşeala sa şi rugându-se de iertare. Iar el, mult mustrându-l şi dându-i oprire, l-a învrednicit de iertare / **Constantin MORARIU**”[12].

[12] *Biserica şi Şcoala*, Anul XLVIII, Nr. 25, duminică 16/29 iunie 1924

Mărturii din vremea aducerii moaştelor Sf. Parascheva

În vreme ce Miron Costin este destul de evaziv în a vorbi despre faptele creştine ale lui Vasile Lupu, care

încerca să-l... atragă pe Dumnezeu de partea sa, pentru a birui în cele pământeşti, inclusiv prin înscăunarea fiului său pe tronul Valahiei, catolicul Petru Bogdan Baksic lasă mărturii preţioase şi interesante despre Sfânta Parascheva şi despre Aducerea sfintelor ei moaşte la Iaşi.

„A adus Vasile Vodă moaştele sfintei prepodobnei Paraschevei, în anul 7148 (1640), cărei sfinte viaţa şi de pe ce locuri a fost se citeşte viaţa ei, petrecută cu mare dumnezeire în Minei, în luna lui octombrie, în 14 zile”[13].

Pentru „Mănăstirea cea nouă”, cum era numită biserica Trei Ierarhi, pentru că fusese închinată sfinţilor Vasile cel Mare, Ioan Chrisostomul şi Grigorie Teologul, în 1641, Vasile Lupu „a adus de la Constantinopol şi nişte moaşte întregi, anume trupul sfintei Petka bulgară (Petka înseamnă, în slavonă, la fel ca Paraschiva în greacă, „vineri” – n. n.). Grecii o numesc Sfânta Paraschiva, şi românii, Sfânta Vineri.

Bulgarii şi toate popoarele acestea o cinstesc foarte mult şi o serbează la 14 octombrie. Domnul a cumpărat aceste moaşte, de la patriarhul Constantinopolului, cu 30.000 de scuzi – în afară de alte cheltuieli – şi le-a adus, pe Marea Neagră şi, apoi, pe Dunăre, la Galaţi, unde au fost întâmpinate cu foarte mare evlavie şi cu imnuri de slavă, de către toţi episcopii, stareţii, călugării şi preoţii ţării şi de un mare număr de credincioşi.

---

[13] Costin, Miron, *Letopiseţul Ţării Moldovei,* p. 164

Şi au fost aduse în această biserică nouă. Şi această sfântă se numeşte Sfânta Petka din Tam, localitate care se află aproape de Sofia, în Bulgaria (în regiunea Târnovo – n.n.).

Eu am intrat, odată, să văd biserica şi, printre alte lucruri, am văzut acele moaşte, care erau închise într-o raclă, cu catifea roşie înăuntru, în sfânta sfintelor, unde se află altarul, în partea dreaptă; am cerut să le văd şi mi s-a spus că nu au cheia, care se găseşte în mâinile egumenului şi că el nu este acasă.

Mi s-a spus că trupul acela s-a păstrat întreg, îi lipsesc numai un picior şi o mână, şi este îmbrăcat într-o cămaşă albă bulgărească; se construia un mormânt, în biserică, la un perete, adică un chivot din felurite marmure frumoase, pentru a aşeza sub el trupul acela; se făcea întocmai ca un altar latin, cu coloane, cu podoabe şi cu inscripţii în slavonă, în cinstea acestei sfinte”[14].

În documentele de cancelarie ale lui Vasile Lupu, evenimentul creştin este menţionat doar cu ocazia unei dispute târzii pentru posesia unei mori, care ar fi fost dată bisericii, „când s-au adus moaştele cuvioasei Parascheva de la Galaţi”, semn că evlavia trece, dar morile rămân.

Viaţa, moaştele şi minunile Sfintei Paraschiva. Cuvioasa Paraschiva s-a născut din părinţi vestiţi şi de bun neam, pe la începutul veacului al XI-lea în satul său,

---

[14] Baksic, Petru Bogdan, *Monumenta Spectantia Historiam Slavorum Meridionalium*, Zagreb 1887, în *Călători străini despre Ţările Române*, V, Bucureşti 1973, p. 235

cum îl numesc alţii, târguşorul Epivate, de pe malul Mării Negre, din Tracia, la depărtare de 12 ore de la Constantinopole. Epivate era moşia părinţilor ei şi ea avea şi un frate, care a fost episcop. Şi sora, şi fratele aveau, de mici, foarte mare plăcere pentru viaţa cu adevărat creştinească. Paraschiva, fiind numai de 10 ani, nu o dată şi-a dat hainele de pe sine săracilor, îmbrăcându-se, în schimb, cu hainele lor cele zdrenţuroase. De aceea, părinţii o ocărau şi o pedepseau; ea, însă, a rămas neschimbată, până ce, într-o zi, a părăsit în taină casa părintească, rudele şi cunoscuţii şi s-a dus în pustie, apoi la Constantinopole, unde s-a închinat pe la toate locurile sfinte şi a petrecut, 5 ani, într-o mănăstire a Maicii Domnului. De la Constantinopole, Sfânta Paraschiva s-a dus la Ţara cea Sfântă sau Canaan sau Palestina, s-a închinat, şi acolo, pe la toate locurile sfinte şi a trăit, apoi, în post şi în rugăciuni, într-o mănăstire din pustia Iordanului, până la vârsta de 25 ani.

Într-o noapte, pe când se ruga, i s-a arătat un tânăr strălucit şi i-a zis: „Lasă pustia şi întoarce-te în patria ta, că acolo trebuie să laşi tu pământului trupul tău!”. Sfânta s-a şi întors la Epivate, fără să se dea, acolo, cuiva de cunoscut şi, după doi ani de trai lângă biserica Sfinţilor Apostoli, a murit şi a fost înmormântată de creştini pe malul Mării Negre. Cam 200 de ani după aceea, fiind aruncat pe mal un corăbier, mort de o boală molipsitoare şi oameni din Epivate săpând pentru el mormântul, au dat de un trup omenesc neputrezit. Săpătorii însă n-au băgat de seamă, ci, împreună cu trupul neputrezit, au îngropat şi trupul cel împuţit al corăbierului. În noaptea următoare, unui om evlavios, anume George, care ajutase la în-

groparea corăbierului, i s-a arătat în somn o împărăteasă, pe un tron strălucit, şi încunjurată de mulţime de ostaşi străluciţi, dintre care unul l-a prins pe George de mână şi i-a zis: „Pentru ce voi într-atâta aţi dispreţuit trupul cuvioasei Paraschiva? Nu întârziaţi a-l lua din mormântul cel puturos şi a-l pune într-o raclă luminată, căci împăratul a voit a o preamări pe pământ!”.

Atunci, şi împărăteasa de pe tronul cel strălucit a grăit către înspăimântatul George: „Grăbeşte-te a scoate moaştele mele, de lângă cadavrul acela împuţit; patria mea este Epivate, unde şi voi trăiţi!”. Arătându-se aceeaşi vedenie, în aceeaşi noapte, şi unei femei evlavioase, cu numele Eutimia, epivatenii au dezgropat moaştele sfintei Paraschiva şi le-au aşezat, cu cinste, în biserica lor, cu hramul Sfinţilor Apostoli, unde s-au făcut multe minuni. Ei au mai zidit, cum se spune, pe locul unde fusese casa părinţilor sfintei Paraschiva, o biserică, cu hramul numelui ei. Fericitul episcop Melchisedec din Roman zice că o minune mai nouă, povestită de epivateni arhimandritului Serafim, fost egumen, în anii trecuţi, al mănăstirii Sfinţilor Trei Ierarhi din Iaşi, când a fost el prin satul epivatenilor, în luna lui martie, este aceasta:

„La anul 1311, februarie, în 6, s-a făcut, pe mare, furtună mare, suflând vânt de miază-noapte, cu mult omăt, şi s-au pierdut corăbii multe pentru covârşirea viforului. O corabie mare din Chios ancorase, în liman, cu trei ancore, în dreptul bisericii Cuvioasei, ridicase două ancore şi rămăsese numai liftă. Acesteia, rupându-i-se funia, rămăseseră una sau două viţe sănătoase. Iară corăbierii, văzând primejdia prea învederată şi deznădăjdu-

indu-se pentru mântuirea lor, au chemat în ajutor pe Cuvioasa Paraschiva, plângând din toată inima, şi, după puţin, s-a arătat Cuvioasa, pe pupă, adică pe partea dindărăt a corăbiei, îmbrăcată în negru şi ţinând cinstita cruce, pe care au văzut-o aievea atât căpitanul, cât şi cârmaciul, fiind ei în partea de dinainte a corăbiei, şi era ca la al 8-lea ceas din noapte. Şi le-a zis Cuvioasa: Nu vă temeţi, că conteneşte viforul degrabă. Şi, îndată, o minune!, a încetat. Iară făcându-se dimineaţa, au ieşit corăbierii la uscat şi au venit la biserica Sfintei, să facă paraclis, şi, văzând icoana Cuvioasei, de departe, a zis cârmaciul căpitanului: „Iată muierea ce ţinea crucea: Aceasta e cea ce a venit, noaptea, în corabie!”. „Aşa e, a zis căpitanul, acesta e, de bună seamă!”.

Şi au făcut amândoi mătănii, cu lacrimi şi, îmbrăţişând icoana, o sărutară. Şi un turc, corăbier din cei din corabie, văzând icoana, zicea şi el: „Aceasta era femeia, pe care am văzut-o, noaptea, în corabie![. Deci, făcând paraclis ş. m. d., de la Epivate moaştele Sfintei Paraschiva au fost strămutate la capitala Bulgariei, Târnovo, unde au stat cam la 160 ani; de acolo, la Valahia sau Ţara muntenească, dăruindu-le Sultanul Baiazid Voivodului Mircea cel Mare, în anul 1393, de unde, în 1396, acelaşi Sultan le-a luat şi le-a dăruit văduvei Anghelina, mama despotului Ştefan al Serbiei, care le-a aşezat în biserica casei sale, din capitala Belgrad, unde ele au stat 124 de ani. În anul 1520, Sultanul Suleiman I le-a strămutat, din Belgrad, la Constantinopole, dăruindu-le, cum spune un scriitor, iară cum spune altul, vânzându-le patriarhului de acolo, cu 12 mii de galbeni, şi, stând ele la patriarhie, timp de 120 de ani.

În anul 1639, Voivodul Moldovei, Vasile Lupu, sfârşi zidirea şi înfrumuseţarea vestitei sale biserici a Sfinţilor Trei Ierarhi din Iaşi, în 1641 a adus, cu cheltuieli de peste 300 mii de lei, moaştele sfintei Paraschiva, de la Constantinopole, la Iaşi, şi le-a aşezat în biserica numită, unde ele se aflã şi astăzi. Hotărând guvernul României să repare mănăstirea Sfinţilor Trei Ierarhi din Iaşi, moaştele Sfintei Paraschiva s-au aşezat în o capelă, din lăuntrul mănăstirii, pe un catafalc din lemne de brad. În seara de 26 decembrie 1888, făcându-se, în acea capelă, vecernia, făclia din sfeşnicul de lemn, de lângă racla cu sfintele moaşte, din nebăgare de seamă, a rămas aprinsă şi, topindu-se, a căzut pe sfeşnic, care a luat foc. O noapte întreagă, au ars toate lemnele de brad, pe care sta racla cu sfintele moaşte, s-a topit şi o parte din argintul ce îmbrăca racla şi a ars şi capacul raclei. Abia a doua zi, în ziua Sfântului Ştefan, la 7 ore dimineaţa, focul a fost văzut de nişte şcolari. Dându-se alarma, lumea a alergat la locul primejdiei şi s-a uimit, văzând că sicriul cu sfintele moaşte nu se mai vedea din flăcări şi jăratic.

Arseseră toate lemnele, stranele de prin prejur şi alte lucruri; se prefăcuse în cărbune sicriul de lemn, în care se aflau sfintele moaşte, topindu-se şi corojindu-se groasele table de argint de pe el; puterea focului fusese aşa de mare, încât se topiseră sticlele, cu care erau acoperite portretele ctitorilor, ce se aflau atârnate pe un părete al capelei; la o depărtare mare de la foc, se coşcovise catapiteazma şi se înfierbântase policandrul până la gradul de a fi şi el topit. Şi totuşi, sfintele moaşte fură scoase din acea movilă de jăratic cu totul nevătămate, neatinse fiind

de foc nici chiar stofele, cu care sunt înfăşurate, ba fără să miroase măcar a fum şi fără să fi pierdut Sfânta din podoabele ce le are la coroană, având şi oasele aceeaşi faţă şi fiind netopite nici peceţile de ceară, cu care este pecetluită de la Vasile Lupu Vodă.

Episcopul Melchisedec ne spune că l-a rugat pe un prieten din Iaşi, vrednic de toată credinţa, atât pentru evlavia sa, cât şi pentru judecata sa sănătoasă, să-i scrie despre focul întâmplat, şi iată cum îşi încheie acel prietin răspunsul său:

„Lumea... proslăveşte pe Sfânta (Paraschiva) pentru minunea prea slăvită ce a arătat, rămânând nearsă de un foc aşa de mare! Pentru sceptici însă nu este nimic minunat, în cazul de faţă; pe dânşii nu-i interesează minunile dumnezeieşti, fiindcă ei n-au Dumnezeu, nici suflet nemuritor, nici aşteaptă altă viaţă după aceasta de aici. Acei puţini dintre dânşii, care sunt provocaţi a vorbi despre această minune mare, se silesc a explica fenomenul în felurite moduri ale priceperii lor, în marginile legilor firii, fiind lipsiţi de cultură în cele dumnezeieşti. Doamne, iartă-i că nu ştiu ce fac, nici pentru ce trăiesc! / **Constantin MORARIU**”[15].

„Moaştele Cuvioasei Paraschiva au fost ridicate, de la Iaşi, din calea bolşevicilor, şi duse, cu mare cinste, la Ciorogârla. Au fost mutate, însă, şi de aici, la altă mănăstire. Populaţia Iaşilor, având pentru Cuvioasa Paraschiva un cult deosebit, după cum spun ziarele, a ridicat un fel de protest împotriva acestei mutări. Cu toate aces-

[15] *Biserica şi Şcoala*, Anul XLVIII, Nr. 24, duminică 7/22 iunie 1924

tea, forurile bisericeşti cu răspundere n-au putut ţinea seamă de dorinţa mulţimii, înţelegând să ferească moaştele de pângăriri păgâne”[16].

1762: Ce obicei are Domnul când merge la Sfântă. „La 14 zile a lunii lui Octombrie, aici, în pământul Moldovei, întru această de Dumnezeu păzită ţară, să prăznuieşte, la mănăstirea a trei Sfinţi Ierarhi, Sfânta şi cuvioasa prepodobna Parascheva cea nouă, al căreia sfântul ei trup întreg se află întru această numită mănăstire, aduse fiind sfintele ei moaşte de răposatul Vasilie Voevod, la anii 7148 (1640 – n. n.).

Deci, cu o zi mai înainte de prăznuirea Sfintei, vine egumenul mănăstirii către Domn cu poclon, cafea şi zahăr, după obicei, şi, ducându-se al treilea logofăt în spătărie, către Domn, pofteşte egumenul pe Domn, cu rugăminte, ca să ia Domnul osteneală, să cinstească prăznuirea Sfintei, cu mergerea şi domneasca sa *parisie*. Şi Domnul încă fiind dorit a se împărtăşi, cu sărutarea Sfintelor moaşte, mulţămeşte egumenului, bucurându-l şi cu mergerea sa.

Şi la 8 ceasuri din zi este obicei de se trag toate clopotele sfintei mănăstiri şi atuncea egumenul şi cu preoţii bisericii, mergând în biserică, după închinăciunea cea cu smerenie, ce fac către racla Sfintei, o rădica de la locul ei racla cu sfintele moaşte şi o pun în mijlocul bisericii, în *kuvuclion* ce i s-a făcut acum de curând, pentru sărutarea şi împărtăşirea creştinescului norod. Şi îndată se începe şi vecernia cea mare. Deci, după săvârşitul vecer-

[16] *Unirea*, Anul LIV, Nr. 26, 24 iunie 1944

niei, merge şi Doamna la numita mănăstire, cu alai de slujitorime, şi trag şi clopotele (numai acestei mănăstiri) şi când va să intre în biserică, egumenul are purtare de grijă, de-i iese, cu sfânta evanghelie, înainte; şi intrând în lăuntrul sfintei biserici şi închinându-se sfintelor moaşte şi sărutându-le cu smerenie, porunceşte de se face şi paraclisul Sfintei şi, după paraclis, iar sărută moaştele şi, ieşind din biserică, merge la curte.

Este obicei de se fac, de la visteria Domnului, şi 2 făclii mari de ceară, câte de ** oca, care se şi zugrăvesc şi se trimit la Sfântă, din partea Domnului; şi aceste făclii se trimit până a nu merge Doamna la biserică; care făclii se pun, una la cap, alta la picioarele Sfintei.

Şi după mergerea Doamnei la curte, vel şătrar are purtare de grijă de întinde *saivantul* (corul – n. n.) Domnului în ograda mănăstirii, din dreapta uşii bisericii, unde şi Domnul descalică; cum şi vătaful de aprozi are şi el această purtare de grijă, de aşează scaunul Domnului, a mitropolitului şi a beizadelelor.

A doua zi, dimineaţa, în ziua Sfintei, după ce se găteşte Domnul şi se luminează bine de ziuă, purcede Domnul, de la curte, cu tot alaiul cel domnesc şi obişnuit şi vine la Trei-Sfetitele, făcându-se răsunare, atât de ale mănăstirii clopote, cât şi de la celelalte mănăstireşti clopote, care sunt mai aproape. Înaintea Domnului, la uşa bisericii, este obicei de iese mitropolitul, cu alţi arhierei şi egumeni, cu sfânta evanghelie şi cu axion, duc pe Domn în biserică; şi îndată cel dintâi cântăreţ începe *slavoslovia*; şi după slavoslovie, Domnul, cu mitropolitul

alăturea, ies împreună afară şi, după dânşii, boierii, şi cântăreţii încep a cânta litia şi 4 din preoţii bisericii, în epitrafile şi feloane fiind îmbrăcaţi, cu capetele goale, ridică racla cu sfintele moaşte pe umerii lor, doi la cap, doi la picioare, şi, ieşind afară din biserică, se face încunjurarea sfintei biserici cu sfintele moaşte, mergând mitropolitul, cu Domnul şi cu toată boierimea, înaintea sfintelor moaşte.

După încunjurarea bisericii o dată, merge Domnul supt saivant drept la scaunul său şi toţi ceilalţi drept la scaunele lor şi sfintele moaşte aducându-se, se pun în mijloc şi merge întâi mitropolitul de sărută moaştele şi, mergând şi Domnul şi sărutând sfintele moaşte, se miruieşte de mitropolitul; şi după mir, mergând Domnul la scaunul său, se dau 10 lei, de vel vistier, în blid.

Apoi merg beizadelele şi boierii, toţi de sărută moaştele şi se miruiesc, şi îndată mitropolitul, cu Domnul şi cu toată boierimea, intră în biserică şi se începe sfânta liturghie; iar sfintele moaşte rămân afară, pentru sărutarea norodului. Şi la *Heruvico,* la *văhodul cel mare,* se aduc sfintele moaşte în biserică, fără raclă, şi se petrec Domnul, beizadelele şi cu boierii pe dedesuptul sfântului trup şi, apoi, ducându-l în sfântul altar, îl pun pe sfânta masă şi aproape de *chinonico*, sfintele moaşte se ridică din altar şi se aduc de se pun, iarăşi, în racla lor, ce este în mijlocul bisericii, şi, după săvârşirea liturghiei, ieşind Domnul din biserică, de voieşte, merge la chilia egume-

nului de bea cafea; de nu, merge la curte şi acolo bea şi cafea, cu toată boierimea, după orânduială”[17].

Sărbătoarea străveche a Sfintei Vineri (Venera, Venus, Luceafărul), la care moldovenii nu renunţaseră nici la un secol după ce Vasile Lupu le adusese o Sfânta Vineri (Parascheva – în greacă) pământească şi, desigur, cu garanţie creştină – nu întreagă, cum scria, în 1762, Gheorgache[18], ci fără o mână şi fără piciorul opus, Patriarhul Constantinopolului vânzând, după aceea, numeroase moaşte şi păcălindu-l, în fapt, pe Vasile Lupu, care, la cât bănet a dat, merita moaştele întregi, cum şi preciza în condiţiile comenzii iniţiale.

„În ziua sfintei şi marii Vineri, iese Domnul iarăşi la biserica cea mare, la ceasuri, făcându-se şi vecernia, cu sărutarea epitafului totodată; şi la 6 ceasuri din noapte, spre Sâmbătă, este obiceiul de iese Domnul iarăşi la biserica cea mare şi, la canonul cel dintâi, se face dare de făclii de ceară la toţi; şi după slavovenie se scoate aerul, mergând Domnul, cu mitropolitul alături, înaintea aerului, cu tot alaiul şi cu boierii cei mari pe urma Domnului şi a mitropolitului, toţi cu făclii aprinse, cum şi celălalt norod. Şi ieşind din biserică, se scoboară pe scara cea mare şi merg pe bute din lăuntrul curţii, unde şi scaune

---

[17] Simonescu, Dan, *Literatura românească de ceremonial / Condica lui Gheorgachi, 1762*, Bucureşti 1939, pp. 299-301

[18] CONDICĂ ce are întru sine obiceiuri vechi şi noi a prea înălţaţilor domni, care s-a făcut din porunca prea înălţatului, luminatului şi iubitorului de Hristos, Domnului meu şi oblăduitorului a toată Moldavia, Io Grigorie Ioan Voievod, care s-a alcătuit şi s-a scris de mine, prea plecata slugă, Gheorgache vtori logofăt, aici, în oraşul Eşului, la anii 1762, Noiemvrie 5.

sunt gătite pentru aer, în mijloc, iar Domnul şi ceilalţi, la locurile cele obişnuite, şi acolo se face şi sărutarea aerului, de toţi, pe obicei”[19].

[19] Simonescu, Dan, *Literatura românească de ceremonial / Condica lui Gheorgachi, 1762*, Bucureşti 1939, pp. 292, 293

Martir al vinovăţiilor sale, nicidecum sfânt!

Citesc despre „Sfinţii Martiri Bâncoveni” pe site-ul creştinortodox.ro şi am ciudata impresie că sunt şi suntem luaţi de fraieri de către secţia de propagandă a Patriarhiei Române. Nimic, nici o mărturie a trecutului, nici măcar cea a ordinii execuţiei Brâncovenilor, nu contează în faţa gogoşilor propagandistice, pe care doar victor ponta, în clasicul lui tembelism fâţos le egalează, declarând de-a-mboulea: „Să fim înţelepţi ca Brâncoveanu!”.

Zice povestea ideologică mincinoasă, de pe site-ul cu pricina:

„Pentru ca a refuzat să se lepede de la credinţa creştină, pe 15 august 1714, chiar în ziua când împlinea 60 de ani, domnitorul român a fost decapitat. Aceeaşi pedeapsă au suferit-o si cei patru fii ai săi, împreună cu sfetnicul Ianache.

Numai în cămăşi, istoviţi de suferinţe şi dureri, legaţi cu lanţuri, cu capetele descoperite şi desculţi, mărturisitorii întru Hristos au fost aduşi în faţa sultanului Ahmed. La cererea sultanului de a renunţa la creştinism, Brâncoveanu a răspuns fără reţineri: „De legea creştină nu mă las, căci în ea m-am născut şi am trăit, şi în ea vreau să mor!”, iar către fiii lui a rostit: „Fiilor, fiţi bărbaţi! Am pierdut tot ce aveam pe astă lume. Nu ne-au mai rămas decât sufletele. Să nu le pierdem şi pe ele, ci să le ducem curate înaintea feţei Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Să spălăm păcatele noastre cu sângele nostru!”.

În urma acestor cuvinte, sultanul a poruncit să fie tăiate capetele copiilor domnitorului. Primul cap retezat a fost al lui Constantin, fiul cel mare. Au urmat capetele lui Ştefan şi Radu. Când a sosit rândul lui Matei, băiatul cel mai mic, acesta a început să plângă. Tatăl lui i-a poruncit să se asemene fraţilor săi. Copilul s-a îndreptat spre jertfă fără reţineri. Au urmat Ianache Văcărescu, bunul sfetnic al Brâncoveanului şi apoi domnitorul, care a bătut o cruce mare şi a spus: „Doamne, fie voia Ta!”.

Trupurile pescuite din Bosfor, redescoperite după două secole! Trupurile lor au fost aruncate în Bosfor. Au fost scoase de câţiva creştini şi îngropate în mare taină într-o mănăstire din Halki, chiar lângă Ţarigrad. În vara anului 1720, Doamna Maria (Marica) a adus pe ascuns rămăşiţele domnitorului şi le-a îngropat în Biserica Sfântul Gheorghe Nou din Bucureşti. A aşezat peste mormânt o piatră împodobită doar cu pajura ţării, fără nici o pisanie, iar deasupra a pus o candelă de argint. Pornind, între altele, şi de la inscripţia de pe această candelă (din 12 iunie 1720), Virgil Drăghiceanu a făcut, în 1914, senzaţionala descoperire a mormântului voievodal („cea mai mare răsplată pentru modesta mea activitate de o viaţă”, îi scria el savantului Dimitrie Onciul). În jurul autenticităţii şi paternităţii descoperirii s-au iscat pe atunci multe polemici şi chiar procese, în care de partea lui Virgil Drăghiceanu a fost încă de la început, printre mulţi alţii, şi marele Nicolae Iorga.

Pe 15 august 1992, Constantin Brâncoveanu cu fiii săi şi cu sfetnicul Ianache au fost declaraţi sfinţi de către Biserica Ortodoxă Româna. Sunt sărbătoriţi pe 16 august pentru a nu coincide cu sărbătoarea Adormirii Maicii Domnului.”

Mărturiile istoriei. Iată, deci, cum unul dintre cei mai sângeroşi, mai nedrepţi şi mai lacomi voievozi ai românilor, Constantin Brâncoveanu, este cinstit, împreună cu feciorii săi şi, probabil, cu clucerul Enache Văcărescu, drept sfânt martir. Nu mă deranjează minciuna pseudo-evlavioasă – poate să-l facă Patriarhul Daniel sfânt şi pe victor ponta („*Eram un copil mai credincios*

ca alţii”, se da în stambă prezidenţiabilul, în prezenţa Patriarhului, prin Ardeal!), dar grosolana falsificare a istoriei, printr-un triumfalism stupid, îmi displace profund.

Fără îndoială, moartea lui Constantin Brâncoveanu, a feciorilor săi Constantin, Ştefan, Radu şi Matei, şi a cumnatului său de verişoară, clucerul Enache Văcărescu, stârnesc şi trebuie să stârnească compasiune. Dar, de la compasiune, până la sfinţenie e prea lungă şi nemeritată cale.

Contemporanii lui Constantin Brâncoveanu pun întreaga dramă pe ticăloşia lui umană („*Poate fi şi osânda Moldovei, că-i tot schimba domnii adese, şi-l blestema toată ţara*”, scria Ion Neculce; „*Avea o lăcomie mare peste măsură şi greutate şi blestem i-au rămas şi lui*”, completa cronicarul muntean Radu Popescu), iar încurajarea mezinului Matei, care, la doar 16 anişori, ar fi vrut să se convertească la mahomedanism, ca să-şi salveze viaţa, de a nu se lepăda de „legea” lui nu înseamnă că turcii, extrem de toleranţi cu creştinii din Constantinopol, i-ar fi ucis pe Brâncoveni pentru că stăruiau în creştinism (nici nu-i interesa lucrul acesta), ci pentru că rămâneau averi ascunse, spoliate de pe ţară de un domn al jocurilor duble, pentru care numai opulenţa lui conta.

Crimele lui Constantin Brâncoveanu Vodă sunt multe, în comparaţie cu el Constantin Cantemir, care-i capturase pe boierii moldoveni, trimişi de Brâncoveanu, cu pâră, la turci, şi-i iertase, fiind mult mai aproape de

ceea ce numim creştinism (în cazul similar, Brâncoveanu îi ucisese pe toţi, cu sălbăticie[20].

Relatarea morţii lui Constantin Brâncoveanu şi a fiilor săi au făcut-o şi cronicarul muntean Radu Popescu, cel care pune cumplita pedeapsă pe seama uneltirilor Cantacuzinilor şi, mai ales, pe cea a succesorului lui Brâncoveanu pe tron, Ştefan Cantacuzino, dar o face şi cronicarul moldovean Ion Neculce, mărturiile străine fiind semnate de Philippe Avril, Bartolomeo Ferrati, Aubry de la Motraye şi Francisc Gosciecki, toţi aceştia pretinşi sau chiar posibili martori ai cumplitei execuţii.

În cronica lui Radu Popescu întâlnim, mai întâi, o oraţie funebră deloc onorantă pentru domnitor:

„Constantin Vodă **nici o bunătate sufletească n-a arătat în viaţa şi domnia lui**, ca să se laude, ci mai vârtos este a se huli pentru **multe fapte rele, pe care le-a făcut în domnia lui, care au rămas, la cei după urmă, greutate şi blestem**. Avea o lăcomie mare peste măsură şi greutate şi blestem i-au rămas şi lui. Obiceiurile cele bune ale ţării, care cu multă socoteală şi osteneală le-au făcut acei bătrâni, toate le-a stricat şi le-a făcut după cum i-a plăcut lui… Cea mai rea din toate, adaosurile haraciului, pe care le-a făcut la turci pentru binele lui, care, din 250 de pungi, ce au fost, când s-a pus el domn, el l-a

[20] Amănunte, în Popescu, Radu, *Istoriile domnilor Ţării Româneşti / Cronicari munteni, 2*, Ed. Minerva, pp. 227, 228

făcut 520 de pungi, de-au rămas un blestem, de blestemă săracii de acest greu şi vor să blesteme în veci”[21].

Contemporan cu Brâncoveanu, cronicarul Radu Popescu considera că tragedia familiei voievodale se datora intrigilor lui Ştefan Cantacuzino, care îşi dorea „cu osârdie… să stângă casa lui Constantin Vodă” şi care a pus la dispoziţia trimisului sultanului dovezi ale vechilor lui trădări, spunându-i că „de nu va omorî împăratul pe Constantin Vodă şi pe feciorii lui, odihnă domnia şi ţara nu vor avea… Aceste cărţi luându-le imbrihorul şi ascultând şi zisele acelui rău bătrân, dacă s-a dus la Ţarigrad, le-a dat împăratului şi i-a spus şi din gură câte rele a ştiut; deci, împăratul, tare mâniindu-se, a poruncit de au adus pe Constantin Vodă şi pe feciori, câteşi patru, înaintea lui, unde şedea, într-un foişor, lângă mare, şi le-au tăiat capetele înaintea lui, însă întâi ale feciorilor, apoi al lui, în ziua de Sfântă Maria mare. Şi aşa s-a sfârşit Constantin Vodă, cu feciorii lui, cu averea lui, venindu-i pieirea de la neamul lui, pe care l-a cinstit, l-a îmbogăţit, de erau ca nişte domni, iar ei cu acest fel de mulţumită l-au răsplătit”[22].

Ion Neculce, ca victimă a uneltirilor lui Brâncoveanu, este şi mai tranşant în a blestema memoria voievodului muntean, pe care îl considera victimă a dreptăţii divine: „Iar la văleat 7222, mazilit-au turcii şi pe Brâncovanul Vodă, trimiţând pe Buiuc, ibrihorul, de l-a prins, cu

---

[21] Popescu, Radu, *Istoriile domnilor Ţării Româneşti / Cronicari munteni, 2,* Ed. Minerva, p. 243

[22] Popescu, Radu, *Istoriile domnilor Ţării Româneşti / Cronicari munteni, 2,* Ed. Minerva, pp. 245, 246

mare meşteşug. Că l-au înşelat unchii lui, de-a mers, de la Târgovişte, în Bucureşti… Iar după ce l-a prins, a scos ibrihorul firman de la Împărăţie, scriind la ţară că, de or primi pe Mihai Vodă, bine, iar de nu, să-şi ridice dintre dânşii pe cine ar vrea. Deci, unchii Brâncovanului, anume Constantin, stolnicul, şi Mihai, spătarul, dacă au văzut că-i lasă Poarta în voia lor, s-au lăsat de prieteşugul lui Mihai Vodă şi şi-au ridicat domn dintre dânşii, pe Ştefan Catacuzino, spătarul, fiul lui Constantin, stolnic.

Iar pe Brâncovanul l-au dus la Poartă, cu mare pază şi cu multă avere, scrisă tot de ibrihor, şi l-au închis la Edicula, cu mare grijă, şi pe dânsul, şi pe doamna sa, şi pe cuconii săi, şi pe toate slugile lui. Că era acel Gin Alipaşa vizir, un păgân rău peste seamă, de nu folosea nimănui dare. Deci, atunci au început şi solii moschiceşti a-l pârî, şi şfedul, şi de multe pâre, cum este mânia lui Dumnedzeu. Măcar că cele pomeniri multe şi cei prieteni harnici, şi averea ce avea, sosindu-i atuncea ceasul, nimic nu i-a folosit. Precum zice Scriptura: „Nu va folosi averea în ziua urgiei".

Poate fi şi osânda Moldovei, că-i tot schimba domnii adese, **şi-l blestema toată ţara**, au poate fi şi a unchiu-său, a casei lui Şerban Vodă, au doar şi a moscalilor chemare şi, apoi, vicleşug. **Că mult sânge creştinesc s-a vărsat**, şi de multe ori îl blestema împăratul Moscului şi zicea: „Iuda Brâncovanul m-a vândut, de-am răpus oaste şi am păţit aceasta!".

Deci l-au scos şi au tăiat capetele, întâi a patru cuconi ai săi, apoi şi al lui, şi a câţiva boieri, slugi ale lui.

Iar pe doamna şi pe alte slugi le-au ţinut, încă vreo doi ani, la închisoare şi, apoi, i-au slobozit.

Atunci când îi tăia feciorii, a fost zicând unul să-l turcească, să nu-l taie, dar tată-său l-a îmbărbătat tare, să nu-şi lase legea. Numai un copilaş, nepot de fiu Brâncovanului, a scăpat, că l-au luat în saraiul împărătesc, ca să-l turcească. Iar mai pe urmă, l-a scos îma împăratului şi l-a dat la maică-sa"[23].

Dintre străini, despre domnia lui Constantin Brâncoveanu a scris, primul, Antonio Maria Del Chiaro, care mărturisea, cu referire la birurile mari, puse de voievod, că a auzit „pe români spunând că domnul Constantin Brâncoveanu ştia să jumulească găina, fără să o facă să ţipe"[24]. Tot Del Chiaro, care-i purta o mare simpatie lui Brâncoveanu, scria că, „îndată după încheierea păcii cu moscoviţii, din anul 1711, sultanul, într-un gând cu marele vizir, a rostit osândă barbară şi îngrozitoare de a nimici, în întregime, cele două familii: cea a Brâncovenilor şi cea a Cantacuzinilor, şi că ţinea scrise, pe o listă, numele tuturor celor care trebuiau să piară, ca rebeli faţă de Poarta otomană"[25].

Moartea lui Constantin Brâncoveanu, prevestită de semne (un vis, pe patul de moarte, al fiicei sale, Safta,

[23] Neculce, Ion, *Letopiseţul Ţării Moldovei*, Chişinău, 2001, pp., 161, 162
[24] ACADEMIA ROMÂNĂ, *Călători străini despre ţările române*, VIII, Bucureşti, 1983, p.386
[25] ACADEMIA ROMÂNĂ, *Călători străini despre ţările române*, VIII, Bucureşti, 1983, p.389

dar şi o găină, care i-a zburat pe braţ lui Brâncoveanu, când se întorcea de la înmormântarea fetei lui mai mari), a fost descrisă şi de Del Chiaro, dar în „Călători străini despre ţările române" este publicată doar versiunea asemănătoare a relatării lui Bartolomeo Ferrati, numită „Scurtă relaţie asupra groaznicei nenorociri întâmplate domnului Ţării Româneşti, Constantin Basarab Brâncoveanu, la 4 aprilie 1714, la Bucureşti"[26]. Povestea diferă, oarecum, de cea a lui Ion Neculce, cu care, de altfel, ne-am obişnuit:

„La 3 aprilie, a sosit la Bucureşti un capugiu al sultanului… În ziua următoare, adică la 4 aprilie, susnumitul domn a trimis un cal şi soldaţi seimeni, pentru ca să-l aducă, cu cinste, pe acel turc la casa sa. De cum a sosit acolo, împreună cu vreo 30 de turci, abia a salutat pe domn şi i-a spus:

– Sultanul a hotărât să fii mazilit şi trebuie să vii, cu întreaga ta familie, cu fiii tăi şi cu ginerii tăi, la Constantinopol. Îmi pare rău de nenorocirea ta şi sunt mâhnit că a trebuit să aduc o poruncă şi o veste atât de nenorocite…

După ce a spus aceste cuvinte, a pus pe un secretar turc al domnului, care se afla acolo, să citească decretul sultanului, care se numeşte hatişerif, şi care avea următorul conţinut:

---

[26] ACADEMIA ROMÂNĂ, *Călători străini despre ţările române*, VIII, Bucureşti, 1983, pp. 400-403

– „Deoarece noi am descoperit că tu, Constantin Brâncoveanu, eşti nedemn şi necredincios, că ai adus ruşi la Brăila şi că le-ai dat provizii, că ai pus în ţară biruri noi şi că, prin aceasta, ai sărăcit-o, şi că nici nu te-ai mulţumit cu reşedinţa pe care noi ţi-o hotărâsem, ci că ţi-ai făcut, după voinţa ta, o altă reşedinţă, în care şedeai mai adesea, de aceea, pentru aceste lipsuri şi pentru multe altele, te scoatem din domnie şi îţi poruncim să vii aici, la noi, cu întreaga ta casă şi familie; în acest scop, ţi-am trimis pe capugiul nostru".

După ce s-a sfârşit de citit acest decret, capugiul… a pus pe doi turci să-l păzească pe domn, iar el, împreună cu ceilalţi rămaşi, a alergat la Cămară şi la vistierie şi a sigilat odăile domnului; şi a pus străji la toate ieşirile….

În ziua de 7 aprilie, a ajuns la Giurgiu… şi la 9 aprilie a trecut Dunărea, la Rusciuc".

Turcii au găsit, în vistieria ţării, 4.050 taleri, pe care i-au „lăsat domnului în funcţie", iar „în cămara particulară a domnului, 12.000 de galbeni ungureşti; dar valoarea vaselor de argint, şeilor. Hainelor căptuşite cu blănurile cele mai de preţ şi podoabelor cailor, care s-au găsit, e nepreţuită".

Aubry de la Motraye, primul călător străin, care scrie pe larg despre execuţie, susţine cum că, în vara anului mărturisirii, 1714, „credinţa lui (Brâncoveanu – n.n.) faţă de Poartă ajungând a fi bănuită, Poarta l-a mazilit şi a pus în locul lui pe Ştefan Cantacuzino. Ea îl ţinea închis

şi supravegheat foarte de aproape, împreună cu soţia şi copiii, un ginere şi clucerul său (Ienache Văcărescu), în cămări deosebite, sub paza lui bostangi-başi din Constantinopol, căruia îi poruncise să-i spună să dea socoteală strictă şi exactă de toţi banii, giuvaierurile şi celelalte lucruri pe care ar fi putut să le ascundă, într-un cuvânt de marile averi, de care avea faima că le strânsese, în timpul lungii lui domnii”[27].

„În ziua de 15 august 1714, sultanul merse la unul din chioşcurile sale de pe ţărmul mării; şi poruncind să fie aduşi, în faţa lui, domnul Ţării Româneşti, cu cei doi fii ai săi, cu ginerele şi cu clucerul său, ţinuţi în închisoare, de două luni, pentru acuzaţiile pe care le-am arătat în altă parte, a poruncit să fie decapitaţi, într-o mică piaţă din faţa acelui chioşc; ceea ce s-a făcut, sub ochii lui, în felul următor, şi în mai puţin de un sfert de ceas.

Gâdele i-a pus pe toţi să stea în genunchi, la o oarecare depărtare unul faţă de altul, şi să-şi scoată căciulile din cap; şi, după ce le-a îngăduit să facă o scurtă rugăciune, a tăiat, mai întâi, dintr-o singură lovitură de sabie, capul clucerului (Ienache Văcărescu), apoi al ginerelui şi, apoi, al fiului mai mare (Constantin).

Dar, când ridică sabia, să taie şi capul celui mai tânăr (Matei, dar mai fuseseră şi Radu, şi Ştefan. Despre care Aubry de la Motraye nu auzise), în vârstă de şaisprezece ani, acesta, cuprins de frică, ceru să i se cruţe viaţa, primind, în schimb, să se facă musulman; atunci, tatăl

[27] ACADEMIA ROMÂNĂ, *Călători străini despre ţările române*, VIII, Bucureşti, 1983, p. 524

său, dojenindu-l şi îndemnându-l mai bine să moară de o mie de ori, dacă s-ar putea, decât să se lepede de Iisus Cristos, numai pentru a trăi cu câţiva ani mai mult pe pământ, acesta spuse gâdelui:

– Vreau să mor creştineşte, loveşte!

Şi îndată gâdele îi reteză capul, ca şi celorlalţi.

În sfârşit, îl decapită şi pe tată; după aceea, trupurile lor au fost aruncate în mare, iar capetele duse şi expuse în faţa porţii celei mari a seraiului şi au rămas acolo timp de trei zile"[28].

În acelaşi ton, al sublimării evlaviei creştineşti, chestiune care nu s-a pus la judecata lui Brâncoveanu, Francisc Gosciecki povesteşte că se afla în solie la Poartă, când a fost martorul cumplitei întâmplări:

„Înainte de primire, am fost martorul unei scene demne de plâns, pedeapsa mult amânată a celui mai nenorocit dintre domni: Cantacuzin (cum i se spunea lui Constantin Brâncoveanul, care era, prin mamă, un Cantacuzin), domnul Ţării Româneşti, cu toată casa lui, din sângele marilor împăraţi de răsărit, acum rob nenorocit.

Am spus în versurile de mai sus cum Orlik (Filip Orlik, hatmanul cazacilor, după Mazeppa) a trădat pe acest nenorocit domn, pe care l-a înşelat sultanul, câţiva

---

[28] ACADEMIA ROMÂNĂ, *Călători străini despre ţările române*, VIII, Bucureşti, 1983, pp. 527, 528

ani, de-a rândul, ca să-l poată prinde mai bine: când îi lăuda credinţa, cunoscută de mai multă vreme, când îşi arăta bănuiala faţă de atitudinea trădătoare a cazacilor…

Când nenorocitul era liniştit şi sigur, sultanul a pus mâna pe el… S-a poruncit, deci, să trimită oşteni la graniţă… Domnul, înşelat, era acum ca închis într-o reţea şi sultanul a dat atunci un firman ca să fie prins de viu şi adus la Constantinopol, cu toată casa lui. Aşa s-a şi făcut, fără zăbavă, şi ei au aşteptat multă vreme, la Iedi-Kule, o moarte groaznică, fiind, între timp, supuşi la chinuri grele, ca să-şi mărturisească averile lor. În cele din urmă, aproape omorându-i, au izbutit să le afle.

În sfârşit, astăzi (28 august 1714 stil vechi), au fost duşi la locul de execuţie. E o piaţă lângă serai, în faţa Galatei, unde se face, de obicei, execuţia oamenilor de seamă. La margine este o galerie acoperită, în care stă sultanul, să privească. În adevăr, şi cu acest prilej, sultanul Ahmet a fost de faţă; de jur, împrejur, piaţa era încinsă de şirurile ienicerilor şi o mare mulţime alergase să vadă sângerosul supliciu.

La mijlocul pieţii sta tatăl, mama (Marica Brâncoveanul, dar care s-ar părea că, împreună cu fetele ei, nu a fost de faţă – n. n.), trei fii (erau patru: Constantin, Ştefan, Radu şi Matei – n. n.), fiicele (Ilinca, Safta, Ancuţa şi Smaranda, dar istoricii susţin că nu au fost de faţă – n. n.), ginerele mareşal (confuzie pentru cumnatul de vară, clucerul Ienache Văcărescu – n. n.), toţi în lacrimi, şi inimile tuturor spectatorilor acestui teatru de moarte băteau.

Primul care-şi pierdu capul sub sabie a fost mareşalul, ginerele domnului, şi, în acelaşi chip, pieriră în sânge doi fii. Mai rămânea al treilea, un băieţaş de doisprezece ani (Matei avea şaisprezece ani – n. n.), care tremura înspăimântat; când călăul îl apucă, ca să-l taie, ca pe cei dintâi, copilul strigă cât putu:

– La vârsta mea, pot eu avea o vină aşa mare, ca să merite o moarte atât de crudă? Dacă vina e numai a părinţilor mei, de ce mă pedepsiţi pe mine, mare sultan? Nu eu, ci alţii au fost cei care m-au adus aici şi care au fost împotriva ta; eu, cu toată vârsta mea copilărească, m-am opus. Încearcă, stăpâne! Dă-mi voie să-mi trăiesc tinereţea, vei vedea cu câtă credinţă îţi voi sluji! Dacă pe mine, creştin, mă vei slobozi cu iertarea ta, mă voi face musulman, dacă de asta ţine iertarea mea. Vreau, mai bine, să fiu musulman, decât să mor nevinovat, plătind greşelile părinteşti cu o pedeapsă atât de grozavă!

Îndată, aceste cuvinte au fost transmise sultanului şi acesta a trimis vorbă lui Cantacuzino (Brâncoveanu), întrebându-l dacă el, ca părinte, îngăduie fiului său să-şi schimbe legea, ca să-şi păstreze viaţa. Bătrânul a suspinat adânc şi a simţit, cu cruzime, în inimă, această nouă lovitură a vorbelor prosteşti ale copilului. Deşi evlavia se lupta în el cu dragostea părintească, totuşi evlavia a învins dragostea şi, cu glas limpede, a spus:

– Din sângele nostru n-a fost nimeni care să-şi piardă credinţa. Nenorocitul acesta, deşi e fiul meu, să-şi

plătească capul cu sângele său, dacă şi-a pierdut cinstea prin prostia sa!

Îndată a fost tăiat şi acela şi, la urmă, venerabilul bătrân şi-a plecat capul sub sabia călăului. Mama şi fiicele, deşi li se dăruise viaţa, au fost îndată vândute ca roabe (au fost trimise în exil, înapoindu-se în ţară pe vremea lui Enache Mavrocordat, după cum susţin istoricii – n. n.)”[29].

În ciuda bisericilor ctitorite de el, menite să-i înveşnicească memoria, Constantin Brâncoveanu a fost un ruinător lacom şi fălos al Ţării Româneşti, un duşman nemilos al Moldovei, un dictator sângeros, care-şi ucidea boierii doar pentru a le confisca averile, iar pretextata lui „diplomaţie” nu urmărea interesele ţării, ci numai pe ale lui. A strâns averi uriaşe, dar turcii, după cum am scris într-un alt material, citând alţi călători străini, după ce au inventariat riguros ce au mai aflat prin vistierie, au încredinţat averea ţării noului domnitor, avertizându-l să o gestioneze cu grijă, apoi, la Constantinopol, prin schingiuri şi prin execuţii, au vrut să-l determine pe Brâncoveanu, fără succes, să mărturisească tainiţele comorilor sale. De asta a şi fost ucis (vorba lui, despre fiul său, Matei: „să-şi plătească capul cu sângele său, dacă şi-a pierdut cinstea prin prostia sa!”).

Prea uşor şi stupid încearcă să ne manipuleze Patriarhia Română prin spălările de creiere pe care le reprezintă ridicarea în rândurile sfinţilor a unor despoţi care ne-au sleit şi neamul, şi istoria. Iar dacă înseamnă o im-

---

[29] ACADEMIA ROMÂNĂ, *Călători străini despre ţările române*, VIII, Bucureşti, 1983, pp. 598, 599

pietate să învinovăţeşti un drept, impietatea e şi mai mare, atunci când impui evlaviei un ticălos. Iar dovezi ale ticăloşiei omeneşti a voievodului Constantin Brâncoveanu se găsesc chiar şi în cronica domniei lui, scrisă de adulatorul său, Radu Greceanu, dar care nu avea cum ocoli adevărurile timpului său, de o largă notorietate în largul celor două principate româneşti. Şi-atunci?

A. DURER: ISUS PLANGAND

Nici minunile nu s-au făcut şi nu se fac pe gratis!

„Lumânările de Paşte, de la Ierusalim, ceara descântată lângă apa Iordanului, săpunul cu care se spălase

pe mâini patriarhul la sărbătorile împărăteşti, untdelemnul sfinţit de la candela Sfântului Mormânt, apa care ţâşnise din icoana de minuni făcătoare a cutărei sau cutărei mănăstiri din Sfântul Munte, toate erau atât de căutate de bolnavii din România, încât prea sfinţii călugări, patriarhi şi episcopi, care veneau prin Iaşi şi prin Bucureşti, nu ştiau cum să îndestuleze pe toţi cei ce veneau să ceară aceste doctorii de minuni făcătoare, adică să ceară, nu; mă înşel: să cumpere, căci numai sfinţii Cosma şi Damian fuseseră doctori fără de arginţi.

Episcopii şi patriarhii, duhovnicii şi diaconii primeau cu mucenicească umilinţă bani şi moşii, scule şi argintării, ba chiar şi producte, pe care le revindeau totdeauna cu câştig, spre cinstea şi slava Sfântului Eudochie, negustorul cel fără de cusur; da, primeau, întruna, pentru dragostea oilor cuvântătoare şi pentru slava sfinţilor mai sus pomeniţilor, Cosma şi Damian, de la Dumnezeu doctori fără de arginţi.

E uimitor de mare cantitatea doftoriilor sfinte, ce s-a consumat în ţările române, în cele două din urmă secole! Ar fi trebuit patriarhului de la Ierusalim să aducă untdelemnul din candela Sfântului Mormânt în chiupuri mari cât balena, pentru a răspunde la toate cererile. Dar nu făcea aşa, căci lucrul ar fi fost nepractic şi, al doilea, ar fi fost în contra principiului care spune că doctoriile hieratice trebuie luate în porţiuni sau doze infinitezimale.

Ei aduceau o sticluţă cu untdelemn din candela Sfântului Mormânt sau cu apă de la Iordan ori din fântâna Cedronului. Că untdelemnul sau apa erau de la Ie-

rusalim, eu unul nu aş garanta nici cu partea din Rai a duşmanilor mei. Când se isprăvea la Iaşi sau la Bucureşti apa sau untdelemnul din preţioasa sticluţă, medicul prea sfinţit punea apă din Dâmboviţa sau din Bahlui, căci, conform scripturii, duhul Domnului pluteşte deasupra tuturor apelor. Cererile continuau, ofertele erau gata.

Condiţiunea de căpetenie era ca sticluţa să fie mică şi închisă în trei-patru cutii, care se scoteau una dintr-alta. Şi când înaltul prelat mergea acasă la bolnav, şi când acesta venea la înalt prea sfinţia sa, formalităţile erau aceleaşi. Preţul însă desigur diferea, ca şi astăzi, „on opère chez soi et on travaille en ville”.

Şi iată cum, după spusa unui bătrân, care de la tată-său o auzise, cutia cea mare se deschidea cu deosebită ceremonie; se rosteau nişte cuvinte pe limbi adânci de către episcop; călugării care îl însoţeau, luând o poziţiune cataleptico-extatică, ca cuprinşi de alte-alea, pironeau ochii în bolnav. Acesta simţea un fior...

A doua cutie apărea... Emoţiunea creştea. Dacă putea, bolnavul cădea în genunchi, iar rudele rupeau pământul cu mătăniile...

La apariţiunea celei de-a treia cutie, pe care, încet, oblu şi pe linse, o arăta episcopul, bolnavul tremura ca varga, simţea că, de la creştet, până în tălpi, îl arde şi îl îngheaţă, îl saltă şi-l doboară, îl chinuie şi-l mângâie o căldură ciudata, de el ne mai simţită.

Când apărea, în fine, sticluţa, sfinţita sticluţă, învelită în catifea verde sau roşie, călugării, ca zguduiţi de o puternică scânteie electrică, cădeau în genunchi. Bolnavul, rudele, cei de faţă, toţi izbeau cu fruntea pardoseala odăii. Episcopul, cu mişcări automatice, se apropria de bolnav. Respiraţia îi era şuierândă şi gâfâindă… ungea cu untdelemnul sau uda cu apa din sticluţă şi bolnavul se făcea bine în marea majoritate a cazurilor.

Curentul nervos, hipnotismul, vibraţiunile, emoţiunea, efluviile magnetice şi tot ce spune ilustrul Charcot, astăzi, la Salpétrière, în Paris,erau provocate de sticluţa cu apă de Iordan, de Dâmboviţa sau de Bahlui. Bolnavul se scula om în toată firea, gata a înălţa la ceruri pe episcop, a-i da pungi peste pungi, moşii peste moşii. Medicina doftoricească o fi făcut, n-o fi făcut parale din ţările române, în secolele trecute; medicina călugărească însă, pe lângă averile „naht", adică pe lângă bani câştigaţi după consultaţiuni ca cea de sus, a mai câştigat şi moşii, care dăduseră Statului român, după secularizare, până mai deunăzi, între 20 şi 25 de milioane pe fiecare an. Cu asemenea foloase, mi se pare că nu s-ar pute zice că medicina călugărească nu a fost bănoasă în ţările române.

Un alt capitol ce va trebui să se consacre medicinii sfinte în istoria ţărilor române va fi şi acela al vindecării prin punerea mâinilor unui înalt prelat pe capul bolnav. Unul din stareţii de la muntele Athos, ieromonahul Gabriel, în biografia patriarhului Nifon, ne spune că Nifon făcea minuni prin apoziţiunea mâinilor. De altminteri, şi după moarte, patriarhul Nifon a vindecat, multă vreme, de muţenie, de friguri şi de durere de cap,

întocmai cum moaştele mitropolitului Maxim, omorât de Mihnea Vodă, vindecă de zvântă tot felul de boli.

Ca şi în Apus, la catolici, la francezi şi la germani, unde se păstrează şi se adoră moaşte, bunăoară, la Vendôme, „o lacrimă a lui Christos”, la Corbie, „barba lui Noe”, la St. Médard, în Paris, „un dinte al lui Christ” şi, într-alte două oraşe, două… „capete de ale Sfântului Ioan Botezătorul”, precum două sunt şi tunicile Mântuitorului, una la Colognia, alta la Argenteuil, lângă Paris, tot astfel şi în ţările române adoraţiunea moaştelor alcătuia o parte covârşitoare a medicinii hieratice.

Priveau, adorau şi se făceau bine, prin minunea dumnezeiască, pe care ştiinţa, în cele mai multe cazuri, o esplică azi foarte omeneşte. De multe ori, bolnavii se făceau bine înainte chiar de a fi văzut moaştele, întocmai cum unii bucureşteni, acum 20 de ani (în 1872 – n. n.), se făceau bine numai văzând pe doctorul Drasch intrând, pe uşă, în odaia lor. Credinţa şi super-excitarea nervoasă a bolnavului facilitau sarcina călugărilor.

În Germania, într-o cutie de sticlă, căptuşită cu negru pe trei părţi, era atârnat un fir de păr din capul Prea Curatei Fecioare Maria. Tămăduia de toate bolile. Bolnavii veneau din toate părţile, se târâiau pe genunchi, adorau firul de păr, pe care nici vorbă că nu-l vedeau şi se întorceau sănătoşi.

Într-un rând, un bolnav mai curios s-a uitat, cu tot dinadinsul, să vadă firul şi, deşi îşi pironise privirile în

cutie ca vulturul în soare, nu văzu nimic. Întrebă, atunci, pe bătrânul călugăr, care sta alături de cutie, rugându-se:

– Părinte, sfinţia ta îl vezi? Eu nu-l zăresc deloc!

Călugărul, cu îngerească sinceritate, răspunse:

– De 25 de ani, taică, îl arăt drept-credincioşilor, în toate zilele, şi nu l-am văzut niciodată, dar trebuie să fie înăuntru; deci, închină-te şi adoră-l, ca să te faci bine.

Medicina hieratică, medicina sfântă, nu s-a sfârşit cu secolul XVII; ea a continuat în secolul următor şi continuă şi azi. La St. Pierre du Chaillot, la Paris, în Roma, la Santa Maria in Ara Coeli, unde este icoana Fecioarei, făcută de evanghelistul Luca, la noi, în Bucureşti, la Sf. Mina, la Sf. Elefterie şi îndeosebi la Sf. Vineri, în ajunul hramului, medicina hieratică, nu pentru suflete, ci pentru trupuri, „bat son plein”, este în toiul ei.

Nervi şi credinţă, credinţă şi nervi! Numai puterea lui Dumnezeu mai poate, într-acest sfârşit de secol şi într-această năbădăioasă civilizaţie, să mai înfrâneze şi să mai domolească la oameni nervii, care plesnesc ca bicele, la cea mai mică impresiune. Cloratele, bromurile şi toate calmantele medicinii doftoriceşti „y perdent leur latin”, nu mai pot face nimic. Lumea, cu a ei minte, cu a ei închipuire, saltă în văzduh la cea mai mică mişcare şi face ca în vremea basmelor, din purice bivol şi din bivol purice, când nu face din cal măgar”[30].

[30] Ionescu-Gion, G., I., *Doftoricescul meşteşug în trecutul ţărilor române*, Bucureşti, 1892, pp. 44-51

O enigmă misterioasă: Posedata din Talpa

Informaţia despre misterele paranormale, care şi-au revărsat enigmele asupra nordului Moldovei, începând

cu data de 7 aprilie 1925, captând interesul savanţilor Europei şi Americii, precum F. Grünewald sau Harry Price, am găsit-o, mai întâi, în presa franceză şi cum povestea fetiţei de 13 anişori, din Talpa, este incredibilă (bolboroseau apele Siretului şi se abătea grindina asupra casei ei, când ieşea în uliţă; obiecte mari şi grele căpătau imponderabilitate; un preot din Zamostea, care, ca şi cei de la Sfântul Ioan cel Nou, a vrut să o exorcizeze a fost lovit de un fulger, ivit din senin şi intrat în biserică pe uşă, apoi dispărând prin vitraliul ferestrei bisericii, pe care a spart-o, etc.) şi, după ce am verificat-o şi prin presa română a vremii, am zis că e bine să o fac ştiută, cu câte o relatare de presă pe zi, doar ca să ne convingem cât de uitucă este mintea nemărturisitoare a românilor. Precizez, încă din start, că în toată această reală poveste a paranormalului nu „diavolul” o sâcâia, poznaş de copilăreşte, pe Eleonora (de pildă, în prezenţa a numeroşi martori, după ce şoferul trimisului doctorului Pădeanu, din Bucureşti, întorcea maşina trudnic, în câte o jumătate de oră, spiritul o repunea, imediat, în poziţia iniţială, în care fusese parcată în faţa bisericii mănăstirii Gorovei). Întâmplarea paranormală din 1925 şi din anii următori (internată în ospiciul din Cernăuţi şi izolată în celula unui pavilion mărginaş, Eleonora dispare inexplicabil) merită cunoscută, pentru că, vorba unui uitat gazetar bucovinean, Gavril Todică, probează că suntem total neştiutor în ceea ce priveşte „ştiinţa despre suflet” şi că, „deocamdată, putem primi lecţii aspre prin Eleonora Zugun, care ne arată că navigăm în plin necunoscut şi trebuie să fim foarte rezervaţi în negaţii”. Dar iată, mai întâi, relatarea din „La Liberté”, care mi-a deschis calea spre un subiect fantastic şi adevărat, pe care vă vi-l voi prezenta în episoade:

„De aproape două luni, o întâmplare cât se poate de stranie ţine toată Bucovina românească în precipitată respiraţie. Este vorba despre un caz enigmatic, unul dintre cele mai incredibile şi mai neliniştitoare dintre câte s-au văzut pe aici. Iată faptele. Nu poate fi nici o dispută în privinţa lor. Rapoartele poliţiei, ale experţilor medicali, ale unei misiuni ştiinţifice au stabilit aceleaşi concluzii, pe care noi le vom prezenta.

În 7 aprilie trecut (1925 – n. n.), o tânără ţărancă din Talpa, un sat mare, situat la frontiera română ungară, se întorcea din satul vecin, Buhai. Eleonora Zugun fusese în vizită la bunica, o vrăjitoare de aproape o sută de ani, foarte cunoscută în regiune. Ce s-a întâmplat în cursul acestei vizite? Este imposibil de ştiut.

Dar, la întoarcerea Eleonorei, fenomene inexplicabile au început să se producă în casa ei părintească: apariţii stranii, lamentaţii sfâşietoare, a căror origine era necunoscută. Când copila intra într-o cameră, toate obiectele metalice se puneau în mişcare. Oalele grele începeau să plutească. Când ieşea pe uliţele satului, apa Siretului, care traversează localitatea, începea să clocotească, o ploaie cu pietre se abătea atunci peste casa micii vrăjitoare.

Panica domnea peste tot în sat. Posedata fu dusă la moaştele Sfântului Ioan cel Nou din Suceava, pentru a fi exorcizată. Toţi preoţii au trudit zadarnic. Manifestările diabolice s-au dublat. În cadrul unei exorcizări, oficiată

de preotul Ioan Macarescu, din Zamostea[31], un fulger, ivit din senin, l-a lovit în faţă şi a spart vitraliul ferestrei bisericii. A fost nevoie să fie transportat, muribund, la spitalul din Cernăuţi.

Exorcismele trebuiau întrerupte. Într-adevăr, un fel de contagiune satanică părea că ar fi prins călugărițele mănăstirii[32]. Posedarea părea să fie cât mai curând posibilă.

Internată la azilul de alienaţi din Cernăuţi, aceleaşi simptome de blestem urmară. Ceea ce au constatat şi medicii ospiciului, doi profesori universitari cunoscuţi, doctorii Flohr şi Rammler.

A fost nevoie ca tânăra fată să fie închisă în celula unui pavilion izolat, din care bolnavii fuseseră evacuaţi. Or – şi aceasta este cea mai nebunească întâmplare – în 2 mai 1925, pe când medicii veniră să-şi facă vizita cotidiană, ei au constatat că fata a dispărut. Nu ştim ce a devenit Eleonora Zugun"[33].

Posedata, la Londra. Manifestări satanice apar în jurul Eleonorei Zugun. „Am relatat, acum câteva zile, tulburătoarele mistere care o apasă pe Eleonora Zu-

---

[31] În biserica mănăstirii Gorovei, după cum aveam să aflu ulterior – n. I. D.

[32] Călugăriţele mănăstirii Gorovei, martore, în Miercurea Patimilor anului 1925, la 21 de fenomene, din cele peste 400, câte au fost notate, câtă vreme Eleonora a stat aici, înainte de a fi dusă de baronesa Wassilko pe la somităţile medicale ale Europei – n. I. D.

[33] *Un envoutement mysterieux: La possédée de Talpa*, in *La Liberté*, 60 année, No. 22.303, Dimanche 24 mai 1925, p. 1

gun, o românculă în vârstă de 13 ani, care a spus că este posedată de diavol. Contesa Zoe Wassilko Serecki, care a găsit-o pe această copilă într-un azil de nebuni şi a scos-o de acolo şi a dus-o la Londra, pentru a o prezenta unei examinări din partea Laboratorului Naţional Britanic pentru Cercetări Psihice.

Contesa Serecki afirmă că a avut de constat următoarele fenomene: pe corpul Eleonorei Zugun, au apărut brusc amprente de dinţi, precum în cazul unor muşcături adânci; acele apar de nu se ştie de unde şi se înfig în faţa ei; pensule invizibile trasează semne misterioase; un pumnal, care se găsea pe o mobilă, în camera posedatei, a zburat, pentru a se înfige în lemnul uşii.

Un scepticism universal a întâmpinat aceste stranii declaraţii. Acum se pare că toţi aşteaptă primele concluzii ale Laboratorului Psihic, în stabilirea adevărului. Sâmbăta trecută, într-adevăr, manifestări „satanice” s-au produs în jurul Eleonorei Zugun. În cursul după-amiezii, pe când tânăra fată se afla în compania a doi observatori, şase pete de arsură i-au apărut pe piept. Aceste pete au prins contur şi s-a putut constata că ele desenau foarte clar o muşcătură adâncă. Fenomenul a durat un sfert de oră, timp în care Eleonora nu a încetat să plângă şi să se vaiete, ca şi cum s-ar fi aflat în mâinile unui torţionar invizibil.

Domnul Harry Price, directorul Laboratorului şi un nume binecunoscut în lumea psihiatrilor, a declarat că el a constatat alte fenomene, nu mai puţin tulburătoare. Scrisorile, închise şi încuiate cu cheia într-un cufăr din

metal, s-au găsit, nu se ştie cum, căzute într-un colţ al camerei. Adineauri, inelul tinerei fete, pe când un observator o ţinea de fiecare încheietură, căzu de pe degetul inelar, ca şi cum o mână invizibilă l-ar fi rupt. Acest inel a fost găsit, apoi, pe coridorul imobilului.

– Nu sunt omul care să exagereze lesne, a declarat domnul Price reporterilor care au venit şi l-au asediat cu întrebări, dar susţin am constat în jurul Eleonorei Zugun manifestări ale unor forţe oculte"[34].

„**O senzaţie a zilelor noastre** este, fără îndoială, *Eleonora Zugun* şi *demonul* ei. O fetiţă de 13 ani, din Dorohoi, infestată şi maltratată de „dracul" – cum se exprimă ea. O doamnă binevoitoare din Bucovina a plimbat-o şi o mai plimbă pe la somităţi medicale în Viena şi Londra, ca să o poată vindeca. Rezultatul e nul cât priveşte vindecarea, dar toată presa de specialitate din Austria, Germania, Anglia, America, Franţa, tratează pe larg fenomenele extraordinare, ce se petrec cu această fată, cu acest „medium", cum se zice în terminologia ocultistă. Patru memorii ştiinţifice au apărut, până acuma, în chestiunea Eleonorei.

Un memoriu al psihistului F. Grünewald, în revista germană *Psychische Studien* din Lipsca.

O broşură a doamnei Wassilko, *Der Spuk von Talpa,* în editura Barth din München.

---

[34] *La possédée de Londres / Des Manifestation satanique se produisent autor d'Eleonora Zugun*, in *La Liberté*, 61 année, No. 22804, 5 octobre 1926, p. 1

Un articol antemergător al psihistului din Londra, Harry Price, publicat în *Journal of the American Society for psychicaJ Research* (August,1926).

E în curs de publicare un memoriu al profesorului *Thiring* din Viena şi o a doua broşură a doamnei Wassilko.

Fenomenele sunt nenumărate: cu zecile, într-o singură zi. Rezumăm câteva, după scrisoarea preotului *Ionichie Irimciuc,* superiorul mănăstirii Gorovei, către dl doctor *Pădeanu* din Bucureşti (publicată în revista *Iniţierea*):

„Eu, personal, şi alţi părinţi ai mănăstirii am văzut mai bine de 400 de fenomene, în majoritate ridicări de obiecte în aer, ce veneau asupra fetei.

1). În Miercurea Patimilor, când un preot îi cetea, în biserică, seara, pe la ora 8, a venit, prin uşa deschisă a bisericii, o *lingură de lemn din bucătăria servitorilor,* depărtată de 50 m., şi a lovit-o în cap. Eu singur am ridicat lingura de jos.

2). A fost apoi lovită, de două ori, cu capul de duşumea, cum sta aplecată sub patrafirul preotului.

3). După ce i s-a cetit de preot, mergând să se închine la icoane, iată că o masă, ce se afla în biserică, fu trântită violent pe podeală.

4). În aceeaşi seară, când s-a culcat, a fost trântită jos din pat, de două ori.

5). Am dispus să se culce jos, pe duşumea, dar atunci a început să fie lovită de verigile (roatele) de la plită (cuptor), de cuiele din zid, de bucăţi de zahăr cubic, de o damigeană şi un sfeşnic. Eu strângeam lucrurile şi le treceam în dormitorul meu, de alături.

6). Încetând aceste lovituri, au început bombardări în uşa mea, cu o pereche de ghete, cu mare violenţă, o râşniţă de cafea, o legătură de 20 kg făină de grâu, o cutie de chibrituri, haine din cuier etc.

7). A urmat, apoi, stingerea luminii ce-o aveam în mână, a rupt o pernă şi a aruncat-o în capul nostru.

8). Pe fată a început a o lovi cu pumnii în piept (mai bine de 10 lovituri, fata strigând mereu: Văleu! mă bate!).

9). Hainele bărbăteşti, ce le aveam cu mine, le-a aruncat în lumânarea noastră, stingând-o.

10). Am dat hainele în salon, am închis şi încuiat uşa, dar uşa s-a descuiat şi deschis imediat, singură. Lucrul s-a repetat de 3 ori.

11). Odată cu descuiatul uşii, un băiat, ce sta pe o ladă cu lingerie, a fost zguduit de 10 ori. Eu priveam toate cu resemnare, iar fata era acoperită şi peste cap cu plapoma. La 12 fără un sfert, am intrat în linişte.

12). Dimineaţa, am găsit sub mine, în aşternut, 3 cuie mari.

13). A doua zi, în bucătărie fiind 4 oameni şi Eleonora, s-a ridicat o oală de pe cuptor, ca de 2 kg, cu ceai, s-a înălţat până la un metru în aer şi apoi a fost trântită jos, fără să se verse o picătură de ceai din ea.

14). În aceeaşi zi i s-a pus, din rafturi, o oală în cap.

15). Pe mine m-a lovit cu un cartof degerat.

16). A adus un topor, de la tăietor, ce era la 10 m depărtare, trecându-l prin 2 uşi deschise şi lovind pe Eleonora cu muchea în picior.

17). Seara, la ora 7, a ridicat o oală de ciorbă dulce de pe cuptor, fiind de faţă 6 bărbaţi şi 2 cucoane, şi a trântit-o în mijlocul bucătăriei, vărsând conţinutul fierbinte peste picioarele tuturor, îndeosebi peste ale Eleonorei.

18). În acea seară, în timpul mesei, s-a aruncat cu zahăr în lampă, s-a stricat un pahar de vin, a aruncat zahăr pe masă, a luat o ceaşcă cu cafea, cu tot, şi cu farfurioara ei şi le-a sfărmat în bucăţi, în mijlocul cerdacului.

19). A adus, prin uşa deschisă, o cutie de chibrituri aprinse, trecând-o prin altă uşă, în odaia mosafirilor:

a dat foc în pivniţa de zarzavat, arzându-mi tot – nefiind nici foc, nici vânt prin preajmă.

20). A vârât într-un vas cu var o haina călugărească a unui frate.

21). Eleonora, fiind la răsădit varză, cu alte fete, în grădină, i s-a adus, din bucătăria servitorilor, de la 100 m depărtare, o bucată de came, ce fierbea pe maşină şi i-a vârât-o în sân, fără să vadă cineva, decât auzind ca ea începe să strige: Văleu, mă frige!

Inginerul ocultist Fritz Grünewald, din München, fu chemat de specialiştii din Cernăuţi şi a studiat pe Eleonora timp de 2 săptămâni, înregistrând 187 de fenomene.

Dl Pădeanu, de la Bucureşti, a trimis pe secretarul revistei dumisale la faţa locului, unde a mai aflat următoarele fenomene:

22). Pe când dl secretar, sceptic, vizita mănăstirea (fiind de faţă preotul şi Eleonora), sare dopul de la o sticlă cu vin, ce o ţinea fata, şi-l stropeşte cu vin pe faţă. Voind să plece, şoferul cade într-o ameţeală, ce-l ţinea 10 minute. Revenindu-şi în fire şi voind să întoarcă automobilul, se căzneşte, o jumătate de oră, căci, de câte ori reuşea, să o întoarcă, maşina revenea singură la loc.

23). Altădată, Eleonora fu lovită de o monedă. Preotul o lua, o curăţa, constatând că era o monedă veche de 108 ani. O dădu Eleonorei, care o îngropă în pământ şi puse o cărămida pe locul respectiv. Abia făcu, însă, câţi-

va paşi şi moneda o lovi din nou în spate. Dându-sc cărămida la o parte şi deschizându-se groapa, se constată că moneda dispăruse. Părintele stareţ luă moneda şi o puse în buzunarul său, spre a vedea dacă fenomenul se mai reproduce. După o jumătate de oră, băgând mâna în buzunar, constată că moneda nu mai era acolo.

24). O fată din Bucecea, care se pretindea vrăjitoare, a venit să înveţe pe Eleonora cum să-şi hrănească diavolul. A făcut o mămăligă fără sare, mestecată de la dreapta, spre stânga. O puse pe o farfurie cu lapte şi o aşeză în pod. Când, peste câtva timp, se duse în pod, găsi mămăliga vârâtă în nişte ţoale. O puse la loc şi, la a doua vizită, o găsi în cenuşă, în loc de lapte, deşi nu era deloc cenuşă în pod, iar oblonul fusese închis şi nimeni nu pătrunsese acolo.

25). Pe când vrăjitoarea se cobora pe scară, fu lovită cu un ciomag în cap, deşi nu era nimeni în pod.

26). Punând un ou lângă farfuria cu lapte, oul a fost aruncat în capul fetei, murdărind-o. Farfuria a fost aruncată, prin fereastra podului, jos, pe iarbă, spărgându-se. O altă farfurie din pod a fost azvârlită la fel, pe nişte lemne, dar nu s-a stricat.

27). Şeful postului de jandarmi, îndoindu-se de realitatea fenomenelor ce i se povestiseră, fu lovit cu o bucată de cărămidă, venită din pod, lucru de care s-a speriat foarte tare.

28). Pe când inginerul Grünewald sta, cu Eleonora, la masă, veni, prin aer, un toc de cauciuc, de la o pereche de ghete ale lui, ce se aflau în altă cameră, şi apoi se aşeză pe masă.

29). Tot pe acea masă se mai aflau 2 monede de 2 lei, un ceasornic, o ruletă, nişte mărgele ale fetei şi câteva bucăţi de zahăr. Zahărul a sărit în capul fetei, mărgelele au plecat şi s-au întors după 10 minute la locul lor. Monedele s-au ridicat, s-au lovit de tavan şi apoi au căzut la loc. Ruleta a sărit şi l-a lovit pe Grünewald, apoi a căzut în iarbă, la distantă de 5 m.

30). Într-o zi, cumpărând din satul apropiat, Vârful Câmpului, nişte zahăr şi punându-l în mâneca unei polcuţe, atârnată în cui, zahărul dispăru şi nu putu fi găsit, cu toate cercetările călugăriţelor. Seara, pe când se aflau la masă, au început să lovească pe Eleonora câte 3 bucăţele de zahăr, până când i s-a înapoiat toată cantitatea ce cumpărase.

31). Două ouă au fost luate de sub cloşcă, aduse în casă prin două uşi şi sparte pe duşumea.

32). Bucătăreasa a luat 7 ouă, pentru gătit, şi, când a ajuns la bucătărie, a constatat că 3 lipsesc.

33). Într-o seară, a fost scoasă sticla de la o lampă aprinsă, trântită de tavan şi apoi căzută pe pământ, fără a se sparge.

34). O haină lungă a Eleonorei începu a i se sfâşia, de jos, în sus, şi cu toată lupta fetei de a opri fenomenul, haina a fost ruptă în întregime.

35). Pe când voia să pună nişte cartofi, toţi îi veneau în cap.

36). Odată, părintele stareţ i-a dat Eleonorei 3 colaci. Unul i-a fost smuls din mână, ridicat până în tavan şi trântit pe duşumea, iar ceilalţi doi au fost aruncaţi în spatele stareţului, deşi fata căuta sa-i ţină strâns.

37). Altădată, dându-i-se o Psaltire, să cetească, fata fu lovita cu ea pe frunte, de trei ori, şi apoi Psaltirea fu rupta în bucăţi.

38). O călimară străină, necunoscută, a venit prin aer, lovind pe inginerul Grünewald în piept.

39). O strachină cu hrean a fost ridicată în tavan şi spartă de duşumea, un capac de fier, de asemenea. Nişte foarfeci din cui au fost azvârlite în tavan, cu forţă, şi s-au înfipt într-o bârnă.

40). Pe când Grünewald nota fenomenul precedent, o cană smălţuită, de o jumătate kg, a fost aruncată oblic în tavan şi a căzut în cratiţa cu lapte, cu gura în sus, începând a se învârti în ea.

41). Muriseră nişte găini în sat. Un ghem de pene a venit, din vale, şi a lovit pe Eleonora în piept, împrăştiindu-se apoi în toate părţile.

42). Într-o zi, Eleonora sta pe un scaun, în faţa bucătăriei, şi fu aruncată jos, în troaca găinilor. Mai târziu, o lingură o lovi în cap, iar masa din cameră a început a merge şi a se ridica.

43). Altădată, dintr-un butoi cu resturi pentru porci, ieşi un băţ, care servea de mestecător, şi lovi atât pe Eleonora, cât şi pe stareţ.

44). O ceaşcă a ieşit din casă şi a lovit pe Eleonora. Unei bucătărese i-a fost smulsă din mână o cutie de chibrituri şi apoi aprinsă spre gura Eleonorei.

45). Într-o zi, spre a nu mai lăsa obiectele să fie aruncate, stareţul a strâns mai multe din ele în camera sa, între care şi o râşniţă. Voind, mai în urmă, să ia râşniţa, ea dispăruse. Ulterior, râşniţa fu aruncată, cu putere, de uşă şi stricată.

46). Lumânările aprinsese stingeau. Lucrurile pe care Eleonora le lua să le cureţe îi zburau din mâini, spărgându-se, sau erau azvârlite la distanţe mari.

47). Un şervet din cui fu băgat în oala cu mâncare, iar săpunul de rufe azvârlit în asistenţi.

48). Într-o zi, o găleată cu apă fu azvârlită spre un grup de oameni, udându-i până la piele.

49). Un făcăleţ de mămăligă lovi pe Eleonora în cap, în umăr şi apoi căzu jos, unde începu a se învârti pe loc.

50). De nenumărate ori, Eleonorii i se încleştau dinţii, neputându-şi deschide gura. Într-o zi, i s-a întâmplat aceasta chiar în faţa arhimandritului Ciubotariul, superiorul mânăstirii Neamţ.

Acestea sunt numai fenomenele produse la mănăstirea Gorovei, foarte puţine în comparaţie cu celelalte, descrise în memoriile menţionate şi care se vor mai descrie. Ele sunt drastice şi, vorbind spiriticeşte, ne fac impresia că atât Eleonora, ca medium, cât şi demonul ei, ca spirit inferior, dar nu tocmai „drac", au să-şi expieze ceva păcate. Fenomenele nu vor înceta, până nu se va împlini expiraţiunea. Atunci vor înceta de sine. Ele mai pot avea darul să zguduie, tocmai astăzi, în frământările noastre excesiv de materialiste, scepticismul savanţilor de multe categorii, care nu văd decât până la vârful nasului.

Pot constitui dovezi drastice, ca tot natul să înţeleagă, că viaţa noastră e cârmuită şi de alte puteri, nevăzute, nu numai de forţele naturale cunoscute. Că învăţăturile religioase nu sunt vorbe goale, superstiţii băbeşti, oricât le-ar zeflemisi doctorii iscusiţi şi oricât le-ar tălmăci şi răstălmăci diferitele secte şi biserici.

Faptele sunt mai tari decât teoriile, care ar vrea să le nege, ori să le interpreteze greşit, atribuindu-le pur şi simplu diavolului. Dacă există diavol, trebuie să existe şi

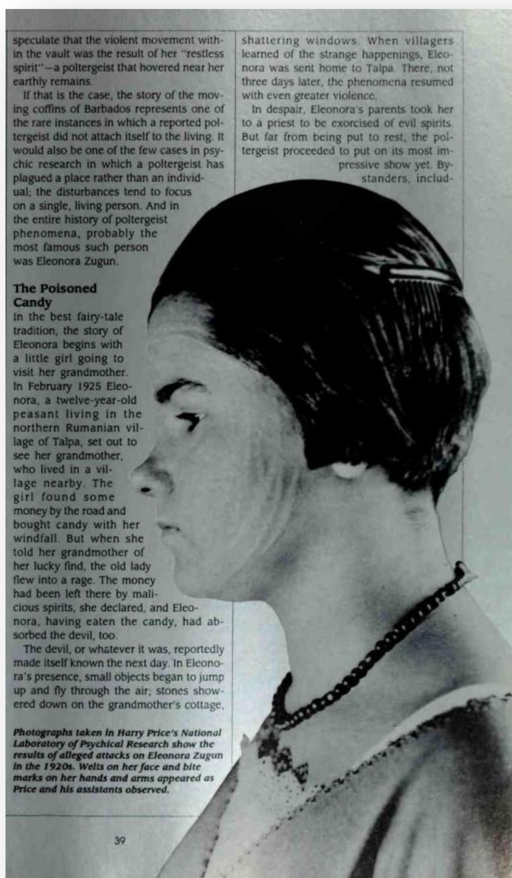
spirite superioare. Dacă există negativ, există şi pozitiv. Dacă există demoni, există şi îngeri.

Psihologia savanta de astăzi vorbeşte de toate, numai de „suflet” nu prea vorbeşte. Ori, când vorbeşte, îi neagă existenţa. Aceasta ştiinţă mai degrabă este un amestec de somatologie, citologie, fiziologie, neurologie etc., decât „ştiinţă despre suflet”. Psihologii moderni se pot compara cu acei savanţi teoreticieni ai muzicii, care ar „explica” virtuozitatea unui pianist, disecând şi examinând sârmele instrumentului, descriind şi analizând claviatura, măsurând jocul clapelor, angrenarea ciocănelelor, ritmul şi amplitudinea oscilaţiilor, acordarea, cutia de rezonanţă, efectul pedalei şi, mai ales, discordările multiple ale întregului instrument. După atâta ştiinţă muzicală, experimentală, precisă, exactă, pianistul devine, fireşte, de prisos. Virtuozitatea acestuia e un „non-sens” un „deus ex machina”. „Pianul e totul şi mai ales claviatura”, ar exclama, cu tot dreptul, teoreticienii noştri înţelepţi, care îşi bazează afirmaţiile numai pe experienţă şi calcul!

Dar iată că, la acelaşi instrument, se pune câteodată alt virtuos, nu proprietarul instrumentului. Şi la acelaşi aparat, produce alte armonii, alte dizarmonii; alte melodii, cu alt timbru şi alte oscilaţii…

Psihologii, cu măsurile şi înregistrările lor, rămân perplecşi, dezorientaţi. Caută explicaţii şi ipoteze noi. Sperăm că vor tot căuta, până vor afla. Deocamdată, putem primi lecţii aspre prin Eleonora Zugun, care ne

arată că navigăm în plin necunoscut şi trebuie să fim foarte rezervaţi în negaţii. / **Gavril Todică**"[35].

speculate that the violent movement within the vault was the result of her "restless spirit"—a poltergeist that hovered near her earthly remains.

If that is the case, the story of the moving coffins of Barbados represents one of the rare instances in which a reported poltergeist did not attach itself to the living. It would also be one of the few cases in psychic research in which a poltergeist has plagued a place rather than an individual; the disturbances tend to focus on a single, living person. And in the entire history of poltergeist phenomena, probably the most famous such person was Eleonora Zugun.

The Poisoned Candy

In the best fairy-tale tradition, the story of Eleonora begins with a little girl going to visit her grandmother. In February 1925 Eleonora, a twelve-year-old peasant living in the northern Rumanian village of Talpa, set out to see her grandmother, who lived in a village nearby. The girl found some money by the road and bought candy with her windfall. But when she told her grandmother of her lucky find, the old lady flew into a rage. The money had been left there by malicious spirits, she declared, and Eleonora, having eaten the candy, had absorbed the devil, too.

The devil, or whatever it was, reportedly made itself known the next day. In Eleonora's presence, small objects began to jump up and fly through the air; stones showered down on the grandmother's cottage, shattering windows. When villagers learned of the strange happenings, Eleonora was sent home to Talpa. There, not three days later, the phenomena resumed with even greater violence.

In despair, Eleonora's parents took her to a priest to be exorcised of evil spirits. But far from being put to rest, the poltergeist proceeded to put on its most impressive show yet. Bystanders, includ-

Photographs taken in Harry Price's National Laboratory of Psychical Research show the results of alleged attacks on Eleonora Zugun in the 1920s. Welts on her face and bite marks on her hands and arms appeared as Price and his assistants observed.

39

[35] Todică, Gavril, *În plin necunoscut*, în revista *Societatea de mâine,* Anul IV, Nr. 22, Cluj, Duminică 5 ianuarie 1927, pp. 291, 292

ILUSTRAȚIUNEA ROMÂNĂ

No. 42 (An. VII) Prețul 10 lei | ...A ȘI ADMINISTRAȚIA: ZIARUL „UNIVERSUL" | Mercuri, 9 Octombrie 1935

În acest număr:

MAGLAVIT

continuarea senzaționalului reportaj inedit de Ion Tic

Poftiţi la moaşte, sfinţi şi minuni!

În 1935, când un preot descurcăreţ a început să vândă mitul sfinţeniei ciobanului Petrache Lupu din Maglavit, Biserica a avut vorbe grele la adresa acestui sa-

crilegiu, minunile fiind caracteristice doar lui Iisus Hristos, nu şi pământenilor de rând. Numai că minunile sfântului de la Maglavit au început să producă atâta bănet, încât Biserica şi-a reconsiderat repede luarea de poziţie, nuanţând-o şi intrând în afacere. Ba, foarte curând, a mai născocit şi o sfântă, o fătucă dintr-un sat oarecare, cam înceată la minte, care l-a confundat pe un flăcău dornic de tăvăleală cu diavolul, de care a scăpat-o un bătrân şi care bătrân nu putea fi decât bunul Dumnezeu. Deci, minune!

Dar ciudăţeniile acelea interbelice însemnau o biată copilărie propagandistică, faţă de aducerea moaştelor Sfântului Daniel Securistul, minunile lui Petrache Lupu fiind receptate doar de lume drept minuni, după cum concluziona, în cele din urmă, reputatul savant dr. Gh. Marinescu, care studiase **fenomenul de alienare publică a unei naţiuni**. Abia acum afacerile cu sfinţenii au ajuns să clatine cu adevărat creştinismul, cunoscutul legământ („sâmbure de credinţă”) de întemeiere a Bisericii, „Cred într-unul Dumnezeu”, transformându-se într-o idolatrie a osemintelor înspăimântătoare.

Mărturii despre Petrache Lupu am găsit, în „*Ilustraţiunea română*” din 1935, fotografiile fiind făcute de **Ştefan Ignat**, pentru reportajele lui **Nicolae Ţic**.

*

Minunea de la Maglavit, în presa bucovineană. Mitul ciobanului Petrache Lupu, din Maglavit, avea să facă mare vâlvă, şi în harnica presă bucovineană, pe în-

treg parcursul anului 1935, spre sfârşit de an promovându-se şi o altă minune, cea a fetei Maria Petre din Parepa.

Fără îndoială, există oameni hăruiţi, înzestraţi poate şi cu sfinţenie. În fond, noi, oamenii, nu ştim mai nimic şi nu înţelegem prea multe despre puterile secrete ale creierului omenesc, despre energiile care ne domină subconştientul.

Petrache Lupu putea fi un astfel de om, cu o incredibilă dominantă a subconştientului, şi probabil că a şi fost, dar, în anul acela, al întâlnirii cu Dumnezeu (şi nu mă refer la întâlnirea fizică cu „Bătrânul Înaripat", despre care s-au atâtea şi atâtea), Petrache Lupu suplinea, nepremeditat, şi o nevoie nepământească de mit, dar şi de idolatrie, omul substituindu-se, fără voia sa, lui Dumnezeu. Veneau pelerini din întreaga lume (până şi din Texas au venit vreo patruzeci), să îl vadă, să îl atingă, iar preoţii intraseră la griji.

Taman ca în povestea biblică, în care i se contesta lui Iisus dreptul de a vorbi despre vrerea Domnului, pentru că nu era preot, iar Hristos a răspuns că nu oamenii, ci Dumnezeu hotărăşte cui i se arată, şi preoţii interbelici îi contestau bietului Petrache dreptul la... a face minuni, apărând, în fond, „destoinicia" castei preoţeşti şi Biserica, numită şi în traducere românească, deci Adunarea.

După o scurtă perioadă de ezitare, timp în care preoţii se întrebau dacă nu cumva Petrache Lupu vrea să întemeieze o schismă, Biserica începe să promoveze vioi mitul omului care face minuni, mai ales după ce medi-

cul craiovean Mihai Albu se pronunţase asupra sănătăţii mintale a bietului, dar şi a fericitului cioban mioritic. De altfel, cu concluziile doctorului Albu am să şi încep această interesantă relatare a ciocnirilor de interese, de superstiţii şi de banalităţi, în presa bucovineană a anului 1935:

Minunea de la Maglavit şi declaraţiile unui medic. Maglavit 8 (Rador). Domnul dr. Mihai Albu, medic primar şi directorul Sanatoriului „Mihai Bravul" din Craiova, examinând pe ciobanul Petru Lupu, care l-a văzut şi auzit pe Dumnezeu, l-a găsit pe cioban sănătos şi neexaltat.

Domnia sa a declarat: „Am plecat la Maglavit, după cum a scris şi un ziar din Craiova, dintr-o idee preconcepută. Credeam că voi găsi un cretin ereditar sau o unealtă a unei asociaţii de excrocherii religioase.

Socotesc ca o înaltă datorie de conştiinţă să afirm, însă, că Arătarea de la Maglavit trebuie să o atribuim unei puteri supraomeneşti.

Petru Lupu s-a supus, cu multă bunăvoinţă, examinării mele. Nu mică mi-a fost surpriza să constat că el este foarte normal, în afară de mica dificultate de vorbire. Aude, vede, judecă clar, n-are nici una din simptomele nevropatiilor congenitale sau câştigate, melancolie, manii. Nu este impulsiv.

Ca încheiere, din cele ce am constatat la ciobanul Petru Lupu şi din cele ce am văzut şi auzit la Maglavit,

cu toate pretenţiile mele de om de ştiinţă, vă declar că sunt un om de credinţă, prin urmare **cred în minunea de la Maglavit**”[36].

Pretinsa minune din satul Maglavit. Până să se dumirească asupra onestităţii naive a bietului cioban Petrache Lupu, biserica ortodoxă bucovineană, deşi ne-

[36] *Glasul Bucovinei***,** nr. 4617, din 09.08.1935, p. 4

implicată direct în câştig, a avut o atitudine evazivă, punând sub semnul întrebării puterile bietului păstor, puteri pe care abia savantul George Marinescu avea să le explice şi să le justifice, cu ajutorul ştiinţei.

Eu, care împărtăşeam intuitiv opinia lui George Marinescu şi care cred în puterile miraculoase ale subconştientului uman (poate şi alte inconştientului, după cum explica medicul român, de certă valoare europeană), nu am pus, nu pun şi nu voi pune sub semnul întrebării hăruirea ciobanului oltean. Dar asta nu înseamnă că nu sesizez întreaga comedie a speculării întâmplării, în favoarea propagandei ortodoxe.

Materialul care urmează este, aşa cum mi-am şi propus, doar un punct de vedere din epocă, unul duplicitar, deci specific bucovinean, pe care îl recuperez ca atare:

„Satul Maglavit a ajuns să fie un obiect de discuţie în organele de publicitate.

Un cioban, cu numele Petre sau Petrache Lupu, la întoarcere de pe câmp, cu oile, s-a întâlnit cu Dumnezeu, care avea chipul unui om bătrân, cu aripi, şi i-a vorbit: „Du-te la Biserică şi spune oamenilor că, dacă nu se potolesc de rele, va veni asupra lor foc şi prăpăd!”.

Bătrânul s-a arătat, de trei ori, ciobanului şi l-a tot mustrat, până, în fine, a spus Bisericii, adică oamenilor, despre întâlnirea sa cu Bătrânul Înaripat, care arătare era puterea dumnezeiască sau Dumnezeu.

Verificarea autenticităţii faptei din chestie s-a făcut de către: 1) primarul comunei; 2) de pretor; 3) de parohul local şi 4) chiar de către preşedintele Societăţii Preoţeşti „Renaşterea”, preotul C. Stănică, care a dresat şi un proces verbal, înregistrat sub No. 553, din 19 Iulie 1935.

Până în prezent, s-a făcut bogat reportaj asupra persoanei Petre Lupu, cioban din satul Maglavit. În urma reclamei gazetăreşti, cazul Petre Lupu a atras multă lume la Maglavit.

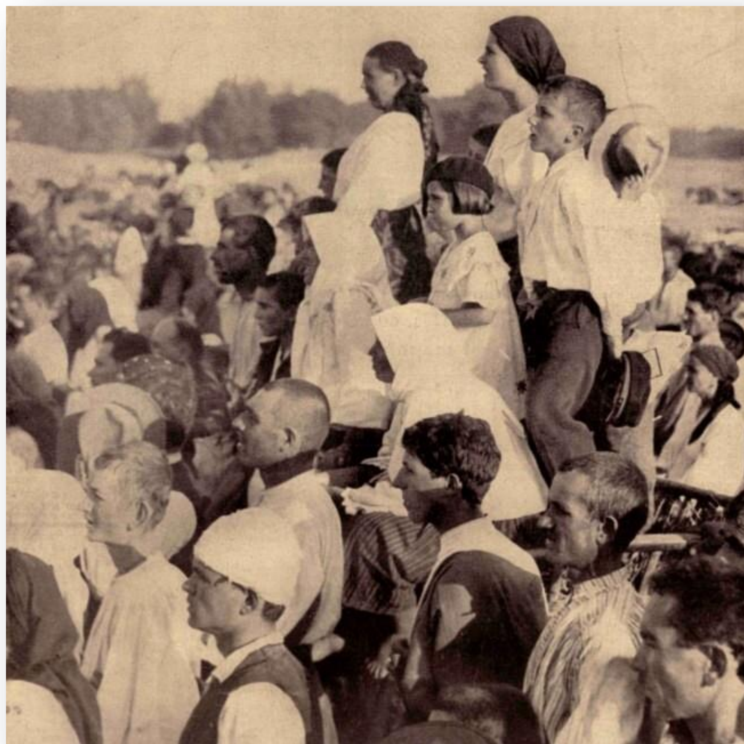
S-a îndrumat un curent de moralizare în masele populaţiei şi, un lucru de mare importanţă, colectarea de fonduri pentru zidirea unui locaş dumnezeiesc, pe locul unde a avut loc întâlnirea ciobanului Petre Lupu cu Bătrânul Înaripat.

Atât moralizarea, cât şi zidirea unui locaş dumnezeiesc sunt demne de toată lauda.

Activitatea ciobanului este o minune? Istoria sfântă ne raportează, atât în Testamentul Vechi, cât şi în Testamentul Nou despre numeroase minuni. Doctrina Bisericii creştine învaţă că săvârşirea de minuni este cu putinţă. Autorul minunilor poate fi numai Dumnezeu sau acea persoană, căruia Dumnezeu îi dă darul de a face minuni.

Ce este, însă, o minune? Sub cuvântul minune înţelegem un efect produs de Dumnezeu, nu în cadrul legilor fizice, ci afară de cadrul legilor fizice, cu scop

moralizator. Posibilitatea şi realitatea minunilor o tăgăduiesc numai sistemele de cugetare care nu admit existenţa unui Dumnezeu personal şi absolut, cum sunt materialismul, panteismul, ateismul, deismul, etc.

Creştinul ortodox crede în un Dumnezeu personal şi absolut, mai presus de lumea creată de el, crede şi în fapte minunate, nu crede însă şi n-are voie să creadă în

legende, oricât de ingenioase ar fi ele, dacă nu cadrează deplin idealul moralităţii, căruia au servit, totdeauna, minunile adevărate.

Proorocii şi însuşi Domnul nostru Iisus Hristos s-au legitimat prin minuni, drept dovadă că ceea ce învaţă sau vestesc e adevărat.

Aşa stă chestia cu minunile. Faptele, care pretind a fi trecute în ochii lumii de minuni, trebuie riguros examinate, căci sunt şi minciuni false.

Biserica învăţătoare are, deci, mare răspundere, când e vorba să dea asentimentul dacă o faptă anumită este o minune.

Care-i obiectul minunii din Maglavit? Am urmărit toate reportajele din organele de publicitate, cu mare atenţie. Şi ce am constatat? Am constatat că ciobanul Petre Lupu este o persoană de suflet curat. El are dispoziţie religioasă. El nu spune, însă, nimic deosebit, ce nu s-ar spune de către preotul conştiincios, în Biserică. Ceea ce spune ciobanul nu-i prorocire, ci o urmare firească a neascultării de legea dumnezeiască.

Şi el a vorbit că vorba lui nu-i minune, ci e datorie de om normal, sănătos şi conştiincios, de a discuta ce a spus şi va mai spune. Minuni văd cei interesaţi. Neascultarea de poruncile dumnezeieşti, viaţa desfrânată etc. sunt semnele unei vieţi rele. Nu vrea ciobanul altceva decât schimbarea faptelor ruşinoase şi rele în viaţă bună şi cinstită.

Această gândire şi această activitate nu are nimic comun cu fapta minune, însă este omenoasă. A îndruma pe fraţii săi la viaţă cinstită e o sfântă datorie a fiecăruia. Şi când, un creştin oareşicare împlineşte această datorie sacră, cu toată dragostea, cum o face ciobanul Petre Lupu, apare activitatea lui ca ceva minunat, deosebit, însă nu-i minune. Dar, dacă printr-o activitate zeloasă se pro-

duce o mişcare religioasă spre bine, este un fapt îmbucurător, care merită a fi subliniat.

Ciobanul Petre Lupu, cu suflet dispus la dreptate, şi-a asimilat cuvintele Sfintei Scripturi, care predicau potopul, ca urmare a stricăciunii moravurilor, cuvintele proorocilor la adresa poporului neascultător, cuvintele Mântuitorului privitor la dărâmarea Ierusalimului şi multe alte învăţături evanghelice, şi, văzând răul ce domneşte în popor, s-a simţit îndemnat a pune în vedere „prăpăd" şi „foc", dacă nu urmează schimbarea vieţii rele, în viaţă cinstită.

Succesul activităţii ciobanului Petre Lupu este foarte lăudabil, s-ar putea spune „minunat", însă nu-i minune.

Întâlnirea ciobanului cu Dumnezeu. Omul credincios, evlavios, se întâlneşte cu Dumnezeu nu ici-colea, ci zilnic, totdeauna. Căci, ce face omul evlavios, când se roagă? Au nu vorbeşte el, atunci, cu Dumnezeu? Nu are loc o întâlnire cu Dumnezeu, în mod spiritual?

În mitologia grecească se arătau unii zei, în chipul moşneagului înaripat. Creştinul nu se află sub puterea mitologică!

Când creştinul rosteşte rugăciunea domnească „Tatăl nostru", au nu vorbeşte el direct cu Dumnezeu? Da şi nu!

Când rosteşte ruga, cu suflet recules, el vorbeşte cu Dumnezeu, când, însă, e în funcţie numai gura, dar gândul e absent, el nu vorbeşte cu Dumnezeu. Aşa-i cu rugăciunea!

Să amintim o pildă, din Testamentul Vechi! Pe muntele Carmil, s-au adus jertfe, de către preoţii idolului Baal şi de către proorocul Ilie, cu un scop anumit, adică spre a se demonstra care-i Dumnezeul cel adevărat. Condiţia era: în urma rugii, să vina foc, de sus, şi să mistuiască jertfa. Ruga preoţilor lui Baal, 450 la număr, n-a fost ascultată, deşi s-a făcut cu glas ridicat; ruga prorocului Ilie, care s-a rugat scurt, a fost împlinită (1 Împ. 18, 16-46).

Nu rugăciunea lungă şi zgomotoasă este ascultată de Dumnezeu, ci rugăciunea izvorâtă din suflet curat, sincer sau sfânt.

Această împrejurare a avut în vedere şi marele apostol Pavel, când a zis: „Dar în Biserică (Adunare), voiesc mai bine să spun cinci cuvinte înţelese, ca să învăţ şi pe alţii, decât să spun 10.000 (zece mii) cuvinte, în altă limbă, adică neînţelese” (1 Cop. 14, 19).

Rugăciunea să nu fie numai rostită, ci ea trebuie să fie şi simţită, ieşind din suflet curat şi să afle calea la sufletul auditorilor”[37].

---

[37] Pr. Petru Popescul, profesor, *Revista Bucovinei*, nr. 4627, din 22.08.1935, pp. 2, 3, şi nr. 4629, din 25.08.1935, p. 2; autorul, preotul-profesor Petru Popescul, comentează, de fapt, articolul lui N. Ciocârdia, din Universul, nr. 201, din 24.07.1935

O altă făcătoare de minuni: Maria Petre din Parepa. Înainte de a reveni la tema primelor „temeri” bisericeşti faţă de hăruirea reală a ciobanului Petrache Lupu din Maglavit, trebuie precizat că, în perioada tulbure, dar exaltată dintre cele două războaie mondiale, între har şi ideologie exista o graniţă confuză şi indecent de subţire.

Aproape simultan cu mitul lui Petrache Lupu se consolida şi un altul, cel al fetei de ţăran Maria Petre, din Parepa, cu o „întâlnire” cu Dumnezeu, apoi şi cu „cel rău” aproape penibilă. Mă refer, desigur, la scenariul pus la punct de preoţi.

Conform scenariului, Maria Petre (cam ciudată dubla referire la „piatra”, cu care s-a durat biserica, Petre sau Petrache Lupu şi… Maria Petre) cam întârzia, noap-

tea, prin sat, aşa că, într-o noapte îl întâlneşte pe „Bătrân”, care-i cere să anunţe lumea că trebuie să se pocăiască, iar pe locul întâlnirii să dureze o mănăstire.

În altă noapte, tânăra fată dă cu ochii de „diavol”, un flăcău cu gânduri „necurate”, care-i cere să meargă cu el, dar mult prea credincioasa tinerică îi refuză, pudic, avansurile amoroase şi, iac-aşa a izgonit diavolul, doar făcându-şi cruce.

Relatările despre puterile vindecătoare ale Mariei sunt puţine, dar viaţa ei, ca şi în cazul lui Petrache Lupu, determină apariţia unei superbe mănăstiri.

Nici Petrache Lupu, nici Maria Petrea nu acceptau nimic pentru binele pe care-l făceau omenirii, dar Biserica aduna cu evlavioasă hărnicie toţi banii disponibili.

Nu e puţin lucru să impui unei întregi societăţi un punct de vedere moral întru trăirea vieţii, să fii, în fond, piatra pe care se durează o mănăstire, chiar dacă nu ai fi făcut şi alte minuni (iar Petrache Lupu, om sărac, pe parcursul întregii îndelungatei lui vieţi, chiar a făcut şi minuni – şi se va vedea ce fel de minuni şi cum anume).

Minunea de la Maglavit: mănăstirile mitologice. Într-un veac de alienare mai decisivă şi mai cumplită decât cea anticipată de Karl Theodor Jaspers, filosoful german cu o copleşitoare influenţă asupra teologiei, românii au avut doar făcători de minuni.

Bun, pe teritoriul binecuvântat al românilor au existat, ca şi pe cel nemţesc, şi filosofi precum Blaga, Roşca, Eliade, Gherasim, Cioran, Ţuţea, dar românii nu i-au avut, nu-i au şi nu-i vor avea vreodată.

Românii au doar făcători de minuni, vocaţia lor atavică fiind mitologicul difuz şi surprinzător, care trebuie doar crezut, nu şi cercetat, nu şi deprins prin iniţieri. Iar în domeniul acesta, al necercetării şi neiniţierii, biserica lor nu are egal.

Petrache Lupu, cumva şi un filosof instinctual, dar, mai ales, un iniţiator inegalabil în a crede necondiţionat, a săvârşit şi minuni („Credinţa ta te-a vindecat",

spunea Iisus şi cam la fel spunea şi Petrache Lupu), dar fără să primească nimic, recunoştinţa pământeană cuvenindu-i-se doar bisericii, care s-a şi grăbit să-i găsească acestui Adam al inefabilului miraculos şi o Evă pe măsură, în persoana Mariei Petrea, fata de ţăran din Parepa, care, în adolescenţa-i naivă, confunda avansurile amoroase ale unui flăcău cu „lucrătura diavolului".

Pe locurile în care Petrache Lupu, înainte de a fi reîmbrâncit în anonimat de comunişti, şi-a depus sufletul mladă, s-a durat o mănăstire.

La fel s-a întâmplat şi la Parepa. Rămânem, deci, un popor bigoto-mitic, de esenţă preistorică. Pietrificat în preistorie.

Profit de prilej pentru a vă spune că Lucian Blaga, atunci când vorbea de „veşnicia (care) s-a născut la sat" nu se referea la durabilitatea satului românesc, ci la lipsa lui de istoricitate, deci de timp, de devenire. Se referea la starea de pietrificare, de osificare a satului românesc tradiţional.

Din nefericire, clasicii nu se mai citesc, ci doar se citează.

Minunea de la Maglavit: S-a arătat Dumnezeu şi a vorbit! „În anul acesta, s-au întâmplat minuni pe pământul ţării noastre: **s-a arătat Dumnezeu şi a vorbit ciobanului Petrache Lupu, din comuna Maglavit, şi fetei Maria Petre, din comuna Parepa**.

Se ştie că mulţi oameni sunt prea încărcaţi de păcate şi Dumnezeu nu poate suferi aceasta. De aceea El a poruncit, prin gura ciobanului şi a fetei Maria Petre, ca lumea să se lepede de cele rele şi să apuce pe drumul faptelor bune, căci de nu, va veni prăpădul asupra ei.

Iată, cum spune fata Maria că a vorbit cu Dumnezeu:

„Joi, eram acolo, pe deal, cu nişte copii; păşteam vitele. Nu ştiu ce mi-a venit, că am mers, singură, la vale şi am ajuns aici (locul unde, acum, sunt fântâna şi icoanele; în locul icoanelor se va zidi o biserică), când m-a cuprins un nour cenuşiu.

În nor, am văzut un bătrân cu barba albă, până la brâu, cu mustăţi mari, îmbrăcat în straie albe; avea o coroană lucitoare pe cap şi sta pe un scaun frumos.

Bătrânul mi-a zis:

„Nu te teme, Mario, Eu sunt Tatăl cel Ceresc. Să spui la lume să se lase de rele şi să apuce căile cele bune, căci, de nu, am să trimit foc şi smoală şi am să o prăpădesc. Pe locul, unde te afli tu, să sape o fântână şi, unde mă aflu eu, să aşeze cruci.

În urmă, să se zidească o biserică.

Joia viitoare, voi veni şi voi lăcrăma în fântână şi din apa ei cei bolnavi îşi vor găsi vindecarea.

Tu să te duci, în toate Sâmbetele şi Duminicile, la biserică şi să te rogi!”[38].

Pronunţarea medicilor despre ciobanul Petre Lupu. Mulţi doctori din Oltenia s-au pronunţat că Petrache Lupu prezintă toate semnele unei firi liniştite, că el vorbeşte logic.

Domnul **Dr. Dem. Paulescu**, însă, a dat un raport negativ, ţinând pe ciobanul Petre Lupu de patologic, şi că ceea ce ciobanul ar fi văzut este numai o iluzie, amăgire. El nu crede în minuni, ci numai în rezultate ştiinţifice.

El şi-a făcut raportul asupra ciobanului Petrache Lupu, fără să-l vadă şi să-l audă vorbind. Nu-i just, nu-i nimerit, dar aşa-i firea lui.

Domnul **Dr. I. Stănescu**, psihiatru legist din Craiova, observă că vedeniile ciobanului nu sunt dovadă de tulburări psihice şi că Dumnezeu nu i se decât în formă de inspiraţie.

Observăm că propoziţia a doua corespunde adevărului, întrucât Dumnezeu se manifestă omului prin inspiraţie, dar nu exclusiv. Nu putem spune decât că Dumnezeu, ca Spirit absolut, se poate arăta lumii în felurite chipuri. Chiar ordinea în mişcarea planetelor manifestă puterea şi înţelepciunea lui Dumnezeu.

Puterea de manifestare a lui Dumnezeu n-are margini.

---

[38] *Universul*, Nr. 245, din 6 Sept. 1935

Domnul **Dr. G. Marinescu**, însă, medic de renume mondial şi membru al Academiei Române, a vizitat, înconjurat de mai mulţi medici, pe ciobanul Petrache Lupu, a stat de vorbă cu el şi cu lumea, şi expune, cu mare morală şi cu evlavie.

El zice:

„Pentru mine e mai mult decât un fenomen mistic, este reacţia unui suflet primitiv, dar cinstit, care a cunoscut, în armată, după mărturisirea lui, relele tratamente, iar în satul natal, numai dispreţ, dacă nu batjocură, în repetate rânduri, căci i s-au furat oi din turma. Pagubă cu mult mai mare, cu cât mica lui retribuţie era foarte insuficientă, ca că ducă o viaţă de om necăjit.

La toate acestea s-a adăugat izolarea completă şi contemplarea naturii.

Toţi aceşti factori, şi alţii, pe care încă nu-i cunosc, s-au adunat undeva, în acel labirint de activitate psihică, pe care-l numim subconştient sau inconştient, după împrejurări.

Suferinţele morale, care s-au îngrămădit în sufletul lui primitiv, dar cinstit, s-a tradus prin misticismul religios, care i-a dat vedenia „Moşului”.

La început, uimit de această vedenie şi de ordinele ce i le-a dat moşul, ciobanul Lupu a rămas nehotărât şi, numai după alte două apariţii, s-a hotărât să împărtăşeas-

că, altora, ceea ce a văzut şi auzit, de la o fiinţă supranaturală, pe care a conceput-o, cu mentalitatea lui simplă, de analfabet izolat, cu un orizont de cunoştinţe restrânse, dar în contact intim cu natura şi pornit la misticism.

Dându-şi seama de nedreptăţile sociale, a dat semnalul de alarmă, după ce puterea (dinamismul) incon-

ştientului a organizat un sistem de idei, o concepţie morală, care nu poate decât să-i facă cinste.

Oare un observator imparţial (nepărtinitor) şi luminat, care consideră starea actuală, ce stăpâneşte nu numai unele popoare, dar şi lumea întreagă, nu este izbit de lipsa simţului de solidaritate, de egoismul feroce, care duce la anarhia de azi şi stăpâneşte ca un tiran relaţiile dintre popoare?

Nu vedem, în ţara noastră, o stare îngrijitoare, de decadenţă, pe care a resimţit-o, în mod vag, şi păstorul simplu de la Maglavit?

Nu constatăm, la fiecare clipă, nedreptăţile sociale, necuviinţele ariviştilor, ale profitorilor, ale cumularzilor, ale îmbogăţiţilor de război?

Cu toate acestea, este oare vreun învăţat om politic, prelat, medic *et caetera*, care, oricât de multe mijloace ar avea la dispoziţie, să poată atrage, printr-o putere nevăzută, făcându-i să îndure greutăţile unei călătorii anevoioase?

Nu mai vorbesc de paralitici, transportaţi, cu cheltuială şi greutate, pe care i-am constatat la Maglavit, unde am văzut pe o mamă, ale cărei picioare au fost amputate de mult, cu fiica ei, care nu putea merge, din cauza unor consecinţe grave de encefalită, aşteptând minunea vindecării, care încă nu s-a produs”.

Şi mai zice Dr. G. Marinescu:

„Pentru mine, fenomenul de la Maglavit are două aspecte (priviri): acel al vindecării bolii, în care Petrache Lupu înfăţişează pe taumaturg, şi altă latură, sufletească şi morală.

Despre vindecările minunate, n-aş putea vorbi, decât dacă aş fi văzut bolnavii, înainte de a fi binecuvântaţi de Petrache Lupu, şi să urmăresc cursul bolii lor.

Anumite boli, susţinea ilustrul meu profesor, Charcot, se pot vindeca prin influenta spiritului asupra trupului, prin purtare morală şi autosugestie. Domnia sa a asistat la atari vindecări sau le-a făcut el însuşi, cazuri de orbire, paralizii şi chiar, prin izolare, a vindecat corce ritmică histerică.

Pentru ca vinderea, prin credinţă, să aibă loc, la asemenea cazuri, este posibil. Dar oare, în starea actuală a domeniului supranaturalului, ceea ce se atribuie credinţei tămăduitoare şi ale cărei graniţe se restrâng, sub autoritatea ştiinţei, cunoaştem toiul?

Cu siguranţă că nu. Este nevoie ca, tot cercetând mereu, să ştim să şi aşteptăm.

„Eu sunt cel dintâi care stau şi aştept", zicea ilustrul meu profesor, domnul Dr. Charcot. Şi a mai repetat Charcot fraza lui Hamlet: „Sunt mai multe lucruri în cer şi pe pământ, fără ca filosofia ta să fie văzută de ele".

Pentru mine, în criza morală de astăzi, acest fenomen poate să aibă o înrâurire moralizatoare asupra minţii necultivate, dar credincioasă, a ţăranului, precum şi a oamenilor culţi, care îşi dau seama de influenţa sufletului asupra trupului. Această influenţă care apare ca o reacţie salutară, în timpul de restrişte morală şi ca o trezire a conştiinţei ţăranului şi orăşeanului, înăbuşită de atâta putreziciune şi atâta minciună. Ţin să spun că am un carnet, în care figurează un număr destul de însemnat de oameni de seamă, care cred că făgăduiala şi minciuna sunt lucruri identice.

Am vorbit de reacţia binefăcătoare, căci preceptele pe care le spune Petrache Lupu, cu o articulaţie defectuoasă, el vorbeşte peltic (gângav), dar din suflet curat, fără emfază oratorică, şi îndreaptă sufletul ţăranului, care pricepe înţelesul cuvintelor lui: „Să nu furi, să nu minciuneşti (minţi), să ne unim, căci altfel suntem pierduţi", găseşte un răsunet adânc în sufletul mulţimii.

Şi dacă ar vorbi aceste cuvinte cel mai mare orator al Ţării româneşti, unei mulţimi de zeci de mii de oameni, nu vor avea acelaşi efect, căci n-au aceeaşi rezonanţă, în sufletul ţăranului, ca vorbele lui Petrache Lupu".

Domnul Dr. G. Marinescu mai face amintire şi despre Pasteur, care a dat o lovitură de graţie „generaţiei spontane" şi care a fost un mare credincios, deşi el a descoperit lumea infinitelor mici (microbilor).

Cum vedem, domnul Dr. G. Marinescu, un mare suflet de savant, are părerea cea mai bună despre activitatea ciobanului Petrache Lupu, arătând că şi renumitul loc de peregrinaj din munţii Pirinei, Lourdes, se reazemă pe un asemene fenomen, ca şi Maglavitul.

Minunea de la Maglavit şi presa. Exagerările de presă, dar şi cele de „făptuire politici” nu au întârziat să apară, Petrache Lupu din Maglavit devenind onestelor lui năluciri, o mină de aur şi pentru biserică, şi pentru media, dar şi pentru guvernanţi.

În media, s-a ajuns la nişte exagerări atât de penibile, încât onestul cioban de pe malul Dunării le-ar fi dezminţit cu repulsie, dacă nu ar fi devenit prizonierul bigotismului şi fariseismului tradiţional românesc.

Piatra-Neamţ, 22. Un caz extraordinar s-a înregistrat, ieri, seara în localitate. Domnul Leon Solomonică, patronul localului „Metropol", vorbea cu mai mulţi clienţi despre Maglavit şi Petrache Lupu.

Făcând o glumă pe socoteala ciobanului, manifestându-i necredinţa în „minunile" acestuia, în clipa când pronunţa numele ciobanului, un cuţit, pe care-l avea în mână şi cu care voia să ia un măr din raft, i-a tăiat două degete de la mână.

După ce i s-a dat ajutorul medical, fiind pansat, cârciumarul, galben ca ceara, deşi evreu, s-a îndreptat către portretul lui Petrache Lupu (pe care-l are atârnat în local), închinându-se în faţa lui şi cerându-i iertare.

Această întâmplare a impresionat profund clientela care se afla în local, şi care a interpretat-o ca o nouă minune"[39].

Construirea unui debarcader la Maglavit. Zilele trecute, a venit la Maglavit, cu iahtul „Domniţa Florica", domnul Mihailopol, directorul general al serviciului hidraulic, însoţit de domnul inginer Roşiu, subdirector, spre a studia, la faţa locului, posibilitatea construirii, în acest nou punct dunărean, a unui debarcader, în vederea

---

[39] *Glasul Bucovinei*, nr. 4673 din 24.10.1935, p. 3

întâmpinării mulţimii de pelerini, ce sosesc aici, pe Dunăre.

S-a hotărât construirea unui cheu, a unei clădiri mari, destinată pentru sală de aşteptare, pe clase, şi o şosea pietruită, care să ducă, de la debarcader, la locul sfânt. Lucrările vor începe, probabil, în primăvară”[40].

[40] *Gasul Bucovinei,* nr. 4692, din 20.11.1935, p. 2

Un **loc sfânt**, recunoscut ca atare şi de autorităţi, ce-i drept – într-un mod indirect, merita o mănăstire minunată, în care şi Gigi Becali, pentru făptuirile-i creştineşti, îşi are portretul de ctitor, alături de celălalt cioban, Petrache Lupu.

c u p r i n s